

C137 – BIN11

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2006-2007

20 maart 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, BESTUURSZAKEN,
INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE HERVORMING
EN DECREETSEVALUATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de stand van zaken met betrekking tot de projectrealisaties van de Kenniscel Wetsmatiging	1
Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de uitwerking van de mogelijkheid om bouw- en milieuvergunningen aan een uniek gemeentelijk loket aan te vragen	4
Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de negatieve neveneffecten van sommige criteria voor de verdeling van het Gemeentefonds	8
Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Crevits tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de klachtenbehandeling in de gemeenten	16
Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de mogelijkheid voor de lokale besturen om personeel aan te werven zonder diplomavorwaarde	19

Voorzitter: de heer Kurt De Loor

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de stand van zaken met betrekking tot de projectrealisaties van de Kenniswet Wetsmatiging

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer de minister, mijn eerste vraag betreft de projectrealisaties van de Kenniswet Wetsmatiging. We hebben in het verleden kennis genomen van de werkwijze: enerzijds wilt u met de Vlaamse Regering op actieve wijze overbodige regels en procedures afschaffen, maar anderzijds – dat is nog belangrijker – wilt u kwaliteitsvol decreetgevend werk afleveren. Met het oog daarop is er een Kenniswet Wetsmatiging samengesteld die actieplannen vooropstelt om concrete actiepunten vast te leggen.

Een jaar geleden heb ik hierover al een vraag gesteld. Uit het actieplan bleek dat sommige projecten enige vertraging opliepen. Dat noopte mij ertoe u te vragen wat de aanleiding daarvoor was. Van de 104 projecten zouden er vandaag meer dan 73 gerealiseerd moeten zijn. Dat lezen we op de Projectenlijst met de datum van de geplande realisatie. Ik besef wel dat u, wanneer men zich vastpint op data, het risico loopt dat er enige vertraging op zit. Maar dat is nog altijd beter dan een open lijst zonder data. Dat erken ik. We merken nu echter op de website dat er van die 73 projecten slechts 42 daadwerkelijk gerealiseerd zijn.

Vorig jaar vroeg ik of er inhaalbeweging zou komen. U gaf toen toe dat sommige projecten inderdaad vertraging hadden opgelopen, maar u zei dat dat overal zo is en dat u zich liever vastpint op een datum dan een open lijst te geven, waardoor u nooit te laat zou kunnen zijn.

Ik stel vast dat er sinds vorig jaar geen inhaalbeweging is gebeurd. U zei toen dat de projecten enerzijds los van elkaar staan, en dat daardoor geen enkel project het actieplan in zijn geheel in gevaar kan brengen. Die opmerking is terecht, maar door het gebrek aan een structurele inhaalbeweging bestaat er nog steeds een achterstand ten opzichte van de beoogde data van de realisatie, ook voor de overige projecten.

Blijft u bij uw huidige actieplan, hoewel er voor de tweede keer een substantiële vertraging wordt opgelopen? Moet u niet overwegen om een nieuw, geactualiseerd actieplan op te stellen? Ik begrijp dat u een aanpak

wilt die grondig, systematisch en kwalitatief is. Zijn er structurele problemen die de aanleiding vormen van de vertraging in de realisatie van de lopende vereenvoudigingsprojecten? Na de vertraging van vorig jaar kunt u misschien al een tendens zien.

Als minister hebt u hierin een stimulerende rol en een voortrekkersrol. Zult u de aangeduide data nog halen? Welke inspanningen zult u leveren om het actieplan 2005 opnieuw op de rails te krijgen? Vindt u het raadzaam dat daarbij een nieuwe, geactualiseerde versie van het actieplan wordt opgesteld?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw De Ridder, u hebt hier vorig jaar een vraag over gesteld en we hebben in de commissie al enkele keren de kans gehad om uitleg te geven bij en te praten over het programma inzake administratieve vereenvoudiging en de omvattende aanpak die ik daarbij hanteer. Dat is u allen voldoende bekend.

Ik prefereer een structurele aanpak. Die houdt ten eerste in dat we vanaf 1 januari 2005 de RIA ingevoerd hebben. Ten tweede hebben we, ook vanaf 1 januari 2005, een maatregel ingevoerd die erop neerkomt dat elke minister de verantwoordelijkheid heeft om binnen zijn beleidsdomein de balans inzake administratieve lasten op nul te houden. Telkens als een minister naar de regering komt met een ontwerp van decreet of een reglement dat nieuwe lasten creëert, heeft zij of hij de verplichting om binnen het beleidsdomein evenveel lasten af te schaffen. Ik zie in de praktijk dat die maatregel werkt. Hij heeft twee effecten. Enerzijds zitten we met een negatieve balans, en dat betekent een structurele lastendaling. In twee jaar tijd is ongeveer 24 miljoen euro aan lasten definitief verdwenen. Anderzijds zie ik dat een aantal ministers, zodra zij met voorstellen en ontwerpen komen die lasten bevatten, daarvan gebruik maken om projecten aan te pakken en tot lastenverlaging over te gaan. Ik blijf bij die aanpak zweren.

Wij zijn in België overigens de enige overheid die niet alleen meedeelt wat ze afschaft aan lasten, maar die evenzeer alle bijkomende lasten registreert. Dat gebeurt volgens het Europees erkende standaardkostenmodel, dat ook de OESO propageert. De balansen die wij maken, kunt u nalezen op onze website. U kunt per beleidsdomein nagaan of de doelstellingen gehaald worden.

Een derde structurele maatregel is dat er per beleidsdomein een cel Wetgevingskwaliteit wordt opgericht.

Een paar ministers zijn daarmee nog niet klaar. Die cel heeft tot taak om per beleidsdomein te waken over de kwaliteit en de vereenvoudiging van de wetten, en over het afschaffen en verminderen van administratieve lasten. Dat zijn structurele klemtonen die we leggen en die van de benchmarkende instanties goede punten krijgen.

Het actieplan is – zoals ik al vorig jaar heb geantwoord – een veeleer los project, maar daarom niet minder waardevol voor wat enkele projectonderdelen betreft. Ik heb dit plan geërfd, maar ik heb van meet af aan gezegd dat ik mij zal inzetten voor die structurele aanpak – mét behoud van het actieplan, dat onder deze regering is voortgezet. Dat actieplan bevat inderdaad termijnen voor een deel van die projecten. Ik heb vorig jaar al gezegd dat het niet altijd wijs is om deadlines op te nemen omdat je bij de minste hapering daarop kunt worden aangesproken. Ik neem aan dat uw telling al van een tijdje geleden dateert. Op dit ogenblik zijn 47 van die projecten afgewerkt, zijn er 56 lopende, zijn er 7 niet langer opgenomen en werden er 9 uitgesteld. Daar zit dus vooruitgang in. Maar het gaat niet allemaal even vlot en gemakkelijk.

Ik beklemtoon nog even dat de taakverdeling zo is dat elke minister verantwoordelijk is voor haar of zijn projecten. Ik stimuleer, moedig aan, stuur brieven met vragen om overzicht, en wijs op sommige zaken. Wat op zich staat per beleidsdomein, is de uitsluitende bevoegdheid van de minister. Ik heb alleen een coördinerende taak wanneer het gaat om beleidsdomeinoverschrijdende bevoegdheden. Ik geef het recente voorbeeld van het geslaagde vereenvoudigingsproject met betrekking tot de registratie van de percelen door de landbouwers. Zij waren verplicht hun percelen zowel bij Landbouw als bij Leefmilieu te laten registreren. Wij hebben daar nu een eind aan gemaakt, het is nu voldoende om die perceelsregistratie één keer op te geven. Dan moeten de administraties maar zelf die gegevens delen. Ik heb daar enkel in gecoördineerd. Het gaat om een bevoegdheid van de minister-president, die ook verantwoordelijk is voor Landbouw, en van minister Peeters bevoegd voor Leefmilieu. Zo zijn er nog voorbeelden. Ik denk aan het bekendste voorbeeld, waarover straks uw tweede vraag zal gaan: de integratie van de bouw- en de leefmilieuv vergunning. Ook dat is telkens de bevoegdheid van de betrokken minister.

Een aantal van die projecten zijn beleidsdomeinoverschrijdend. Die volg ik met bijzondere aandacht op. Ik denk aan de integratie van de bouw- en de milieuv vergunning. Ik kom daar straks op terug. Er is de harmonisering van de rechten van voorkoop. Dit ontwerp staat trouwens, mijnheer de voorzitter, volgende week op de agenda van deze commissie. Dit is ook weer een overschrijdend project omdat de voorkooprechten terugkeren in diverse beleidsdomeinen. De eenmalige perceelregistratie voor de landbouw heb ik al genoemd. De bottom-

upmeting van de administratieve lasten voor de landbouwers is een project dat ikzelf heb geïnitieerd. Er is de vermindering van de planlasten voor lokale besturen, waar door mijn cel een impactmeting is uitgevoerd om de bestaande plannen in kaart te brengen en vast te stellen welke lasten zij genereren, om dan een plan van aanpak te maken in samenspraak met minister Keulen, die bevoegd is voor Binnenlands Bestuur, en met de minister-president.

Op 23 januari is de impactmeting toegelicht op een stuurgroep, die was samengesteld uit leden van de kabinetten van de minister-president, minister Keulen en mezelf, uit vertegenwoordigers van VVSG en VVP, en uit afgevaardigden van het agentschap Binnenlands Bestuur. Begin februari werd dat meetrapport gefinaliseerd. Dit zal leiden tot vereenvoudigingsprojecten, die door elke minister in zijn beleidsdomein zullen worden geïmplementeerd. Een ander voorbeeld is de vereenvoudiging van de sportregelgeving. Ik zal niet telkens in detail ingaan op al die beleidsdomeinoverschrijdende projecten: vereenvoudiging van rapportage; verplichtingen inzake wonen; vermindering van administratieve lasten door het gebruik van de Premiezoeker, dat is een sterk vereenvoudigde manier die online is gebracht om vanuit de persoonlijke situatie aan de hand van de inkomens- en gezinssituatie en het soort project dat men wil doen – bouwen, kopen, verbouwen, renoveren, energiebesparende maatregelen enzovoort – na te gaan op welke premies men recht heeft. Dat is mijn hoofdtaak wat die projecten betreft.

Ik wil de bal niet doorspelen, maar als u per project dat niet beleidsdomeinoverschrijdend is een gedetailleerde stand van zaken wenst, moet ik u verwijzen naar de bevoegde minister die het project leidt en aanstuurt. Ik laat niet na om collega's daar op gezette tijden op te wijzen. Ik heb alle collega's verleden jaar nog een brief gestuurd met een stand van zaken, een overzicht en een vraag om hun project voort te zetten. Binnenkort komt er een IKW waar ik het voortgangsrapport zal brengen. Daarna zal ik het op de ministerraad agenderen, met ook weer een oproep naar de collega's om op hun domein in elk van die projecten te proberen vooruitgang te boeken.

Ik denk niet dat het nodig is om een nieuw actieplan op te starten. Wel is het belangrijk om de dynamiek gaande te houden en om, binnen de regering, af en toe een moment van overleg, van reflectie te creëren. Het voortgangsrapport, dat ik binnenkort aan de regering zal voorleggen, zal daarvoor zorgen.

Het actieplan was niet statisch. Het was een rollend project. Ik heb de exacte cijfers niet bij me. Aanvankelijk waren er een honderdtal projecten. Op een bepaald moment is dat aantal uitgegroeid tot ongeveer 150. Nu zijn dat er ongeveer 120.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. In het begin hebt u hetzelfde verhaal verteld als vorige keer. U verwijst naar de structurele aanpak, de RIA, de structurele lastendaling, de administratieve lastendaling, die op elk kabinet moet worden gerealiseerd. Begrijp me niet verkeerd. Het is goed dat dit gebeurt. Op zich geeft u daarmee echter geen antwoord op mijn vraag over het lijstje van het actieplan.

Ik betreur het enigszins dat u hier spreekt over het actieplan als een los project dat u hebt geërfd. Ik vrees dat u het daarom wel eens stiefmoederlijk zou kunnen behandelen. Het gaat toch wel over meer dan twee of drie projecten die niet op schema zijn. Van de 104 projecten zijn er 47 gerealiseerd. Normaal gezien moesten dat er 73 zijn.

U had het daarnet over drie extra goedgekeurde of gerealiseerde projecten. Ik weet niet of dat zo is. Ik kan alleen maar vaststellen dat er, in plaats van 73, maar 47, of misschien 50, van de 104 projecten zijn gerealiseerd.

U hebt gelijk als u zegt dat elke minister zijn verantwoordelijkheid heeft. Ik ontken dat zeker niet. Als u me nu zegt dat ik me voor elk van die niet-gerealiseerde projecten tot de verschillende ministers moet wenden en dertig vragen om uitleg moet indienen over de projecten die vertraging hebben opgelopen, dan vind ik dat echter wel verregaand. U bent de coördinerende minister voor de administratieve vereenvoudiging. Als lid van de meerderheid mag ik toch vertrouwen hebben in een minister om het dossier over de administratieve vereenvoudiging op te volgen en te realiseren. Het is al te gemakkelijk te verwijzen naar uw collega's. Zo zie ik dat er voor Onderwijs en Vorming bitter weinig is gebeurd. U zou bijvoorbeeld een overleg bijeen kunnen roepen en deadlines vastleggen.

Tijdens uw vorige antwoord hebt u gesteld dat u bij de kabinetten zou langsgaan om de problemen te inventariseren en samen na te gaan hoe er snel een oplossing kan worden gevonden. Dat antwoord heb ik toegejuicht. U liet uitschijnen dat er werk zou worden gemaakt van een inhaalbeweging. Tot op heden is dat echter nog niet gebeurd.

Mijnheer de minister, ik herhaal dat ik uw plannen in het algemeen toejuich. Of u het plan van een vorige regering hebt geërfd of niet, doet er niet toe. U hebt u geëngaard om het uit te voeren. Een inhaalbeweging is dringend noodzakelijk.

Ik heb ook nog twee bijkomende vragen. U zegt dat een nieuw, geactualiseerd actieplan niet noodzakelijk is. Voorziet u dan in een voortgangsrapportage, in een actua-

lisering om de timing aan te passen of extra inspanningen te leveren? U had het ook over zeven projecten die uitgesteld of vertraagd zijn? Om welke projecten gaat het dan? Wat is daar de reden voor? Hoopt u voor de andere projecten nog een inhaaloperatie te realiseren?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw De Ridder, ik weet dat voor u de structurele aanpak één zaak is en dat het andere onderdeel even belangrijk is. Ik wil er toch op wijzen dat de structurele aanpak het grootste effect heeft en het beste is wat we kunnen doen. Ik herhaal ook dat wij de enige overheid zijn die zo open en fair is om te zeggen dat we alle lasten meten, ook de lasten die we bijkomend creëren. Het gaat dus niet alleen om de lasten die we afschaffen. Per beleidsdomein wordt aan de betrokkenen, aan de ondernemingen, aan de lokale besturen, aan de verenigingen, aan de individuele burger gezegd dat we ervoor zorgen dat het netto resultaat verbetert.

Ik wil me daarmee niet afzetten tegen andere systemen. Ik weet dat er een systeem is waarbij de communicatie is dat de lasten dalen door de afschaffing van deze of gene maatregel. Tegelijkertijd worden echter ook maatregelen genomen die enorme bijkomende lasten creëren.

Wij werken met een standaardkostenmodel dat wetenschappelijk is opgevolgd. We kunnen bewijzen dat we in die twee jaar tijd enorm veel lasten structureel hebben verlaagd. Dat is het allerbelangrijkste punt.

Ik zou natuurlijk nog meer in detail kunnen gaan. Het vooruitgangsrapport moet nog worden voorgelegd aan de regering. Ik heb er geen probleem mee om er, na de behandeling, over te communiceren. Ik kan het verslag aan de voorzitter van de commissie bezorgen. Ik zou u ook kunnen vragen hierover een schriftelijke vraag te stellen. Ik wil u echter het antwoord spontaan bezorgen.

Bovendien is het juist de bedoeling om bij alle collega's en kabinetten te gaan horen waarom aan iets prioriteit wordt gegeven en niet aan iets anders. Ik zou echter toch willen waarschuwen en vragen geen voortijdige conclusies te trekken uit het feit dat een aantal van die zaken niet op schema zijn of minder prioriteit krijgen.

U verwijst naar Onderwijs. Ik kan u daar ook op antwoorden. Het inschrijvingsbewijs in verband met de studietoelage moet niet meer worden opgevraagd. De studietoelage wordt gewoon aangevraagd. De overheid zal dan zelf van de inrichtende macht te weten komen of iemand al dan niet is ingeschreven. Voor het universitair en het niet-universitair hoger onderwijs gebeurt dat nu al op een digitale manier. Het is de bedoeling om dat door te trekken naar het volledige onderwijs. Op die manier wordt voor een enorme planlastdaling gezorgd.

Hetzelfde gebeurt met het attest voor kinderbijslag. Elk jaar moeten honderdduizenden ouders naar de scholen gaan om te laten attesteren dat die jongen of dat meisje is ingeschreven. Vanuit het principe van maximale gegevensdeling wordt daar nu een mouw aan gepast.

We werken samen met e-government. Ik heb beide bevoegdheden in handen. Voor een aantal projecten vraagt het informatiseren enige tijd. De informatica-infrastructuur moet worden uitgewerkt. Maar daarna hebben we een voorsprong bij de administratieve vereenvoudiging. Opstarten van de projecten duurt misschien langer, maar eens ze operationeel zijn, boek je een enorme winst voor de gebruiker en de instellingen die betrokken zijn bij het afleveren van attesten en formulieren. Samenwerking met e-gov is dus een belangrijk pluspunt.

Het voortgangsrapport is een lijvig document dat in de IKW moet worden besproken. Van zodra het af is, zal ik het aan de voorzitter bezorgen. Dan kan het desgewenst nog aanleiding geven tot een bespreking.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. U grijpt terug naar de structurele maatregelen. Het siert u dat u die neemt. Vergeet niet dat we hier allen aan hetzelfde zeel trekken.

Bij de aanvang van het Actieplan 2005 hebt u zelf een voorwoord geschreven en ondertekend. U zegt dat u zich verheugt over het actieplan, dat het een resultaat is van de inspanningen van velen, dat iedereen daarover gehoord is en dat er een lijst is vooropgesteld van 104 dringende projecten die bij prioriteit moeten worden afgewerkt. Ik blijf een beetje op mijn honger zitten. U ziet blijkbaar niet de noodzaak in om er prioritair werk van te maken, parallel aan uw structurele maatregelen. U bent bevoegd voor administratieve vereenvoudiging. U bent ertoe gehouden om het Actieplan 2005 van de Kenniswet Wetsmatiging tot een goed einde te brengen en de projecten te realiseren.

Uw federale collega heeft de laatste jaren een nooit eerder geziene beweging tot stand gebracht in het vereenvoudigen, afschaffen en gebruiksvriendelijker maken van regels voor bedrijven en particulieren. Als u daaraan voorbijgaat, vergeet u dat alle partijen hierin dezelfde taak hebben: samen de verschillende projecten invullen, zowel structureel als via de plannen van de Kenniswet Wetsmatiging.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik heb op geen enkel moment verwezen naar het federale model. Ik vind dat ieder voor eigen deur moet vegen. Ik zeg alleen dat wij

de enige overheid zijn die meet in beide richtingen. Wat federaal goed gebeurt, juich ik toe. Dat heb ik u ook de vorige keer gezegd. U hoeft me niet uit te dagen: ik kan u naast lastenverlagingen, reeksen voorbeelden geven van federale lastenverzwaringen. Ik zeg alleen dat wij in beide richtingen werken.

Mevrouw Annick De Ridder: Ik stel voor dat we elk een lijstje schriftelijk laten toevoegen.

Minister Geert Bourgeois: Dit is mijn debat en mijn verantwoordelijkheid niet. U begon over het federale niveau. Ik zou dat niet doen. U hebt gelijk om mij aan te spreken op mijn verantwoordelijkheid. Dat debat ga ik niet uit de weg. Ik zeg in alle rust dat alleen wij in België de uitdaging durven aangaan om de plus- en minzijde te meten.

We doen dat volgens het standaardkostenmodel, dat wetenschappelijk vastligt en ook door OESO wordt gehanteerd. Iedereen kan dat controleren. Ik kan zeggen dat er door mijn structurele maatregelen na minder dan twee jaar recurrent een lastenverlaging van meer dan 24 miljoen is gerealiseerd. Door ook in de back-office te werken met e-gov, boeken we structureel vooruitgang. Dat vraagt grote investeringen, waar we kleine budgetten tegenover plaatsen, lager dan de federale overheid.

Waar we kunnen samenwerken met het federale niveau, doen we dat. Ik werk bijvoorbeeld heel goed samen inzake e-gov en het delen van gegevens met de diensten van minister Vanvelthoven. Een aantal databanken wordt opengesteld en wij spelen onze informatie door, bijvoorbeeld in de verrijkte kruispuntbank voor ondernemingen. Dat is in het belang van burgers, scholen, lokale besturen en ondernemingen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de uitwerking van de mogelijkheid om bouw- en milieuvergunningen aan een uniek gemeentelijk loket aan te vragen

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijn vraag gaat over de administratieve rompslomp uit het verleden rond de aanvraag van bouw- en milieuvergunningen. Dat is een ingewikkelde procedure, te meer omdat ze wel eens durft te verschillen van geweest tot geweest. Zo gaat er ook veel tijd verloren voor de aanvrager.

De Vlaamse Regering heeft eind vorig jaar aangekondigd aan enkele verzuchtingen van de Vlaamse ondernemingen tegemoet te komen: de bouw- en milieuvergunningen zouden worden geharmoniseerd en aan één loket kunnen worden aangevraagd. Als coördinerend minister van de Kenniswet Wetsmatiging hebt u zelf gezegd dat dit loket eind 2006 zou gerealiseerd zijn.

Ik juich het initiatief toe. Ik vind het een stap in de goede richting. Het betekent een aanzienlijke verlichting van de administratieve verplichtingen voor bedrijven. Maar is het niet zinvol om daarin nog verder te gaan en het geheel nog verder te harmoniseren? Men zou een volledige integratie van de vergunningen kunnen nastreven en een uniformering van de regelgeving van diverse overheden.

Hoever staat u met de praktische realisatie van het unieke gemeentelijke loket voor bouw- en milieuvergunningen? U had aangekondigd dat dat mogelijk eind 2006 gerealiseerd zou zijn. Hebt u reeds contact gehad met de andere overheden aangaande de problematiek van de milieuvergunningen, met het oog op de harmonisering van het vergunningenbeleid? Door ook andere vergunningen, verplicht bij het oprichten van een winkel of handelspand, te vereenvoudigen, zouden de administratieve lasten voor ondernemingen nog verder teruggedrongen kunnen worden. Hebt u al acties ondernomen om ook op dat terrein de administratieve rompslomp te verminderen? Wat zijn de beleidsbeslissingen die u met betrekking tot die problematiek nog verder wilt uitwerken?

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de minister, het laten parallel laten lopen van milieu- en bouwvergunning is iets wat op het einde van de vorige legislatuur al naar voren werd geschoven als het belangrijkste element. Niet alleen voor de administratieve vereenvoudiging, maar ook in het kader van het vergunningenbeleid is het interessant dat die twee parallel verlopen. Zo creëer je meteen duidelijkheid voor het bedrijf.

De doelstelling was toen om dat te harmoniseren. Dat is in de vorige legislatuur niet gelukt. Daarom heb ik bij het begin van deze legislatuur een voorstel van decreet ingediend dat voorziet in een harmonisatie tussen de milieu- en de bouwvergunning. Nu ik de vraag van mevrouw De Ridder gehoord heb, ga ik ervan uit dat we hiervoor zeker de steun van de VLD krijgen, wanneer we dit in de commissie voor Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening ter sprake brengen.

We hebben de bespreking van dit voorstel van decreet nog niet op de agenda gezet, omdat de regering zelf met een alternatief kwam. Dat alternatief ging misschien niet ver genoeg, maar ik wil de regering het voordeel van de twijfel geven. Het unieke loket zou een alterna-

tief zijn waar men op zijn minst een parallellisme tot stand brengt.

Mijnheer de minister, mijn ongeduld is groot. Mijn voorstel van decreet dateert van eind 2005. Intussen is het 2007. Ik wil dit best nog even laten rusten als het loket tot stand komt en wij kunnen ervaren dat het echt de meerwaarde creëert die gegarandeerd werd. Als dit echter te lang blijft aanslepen, moet ik het voorstel van decreet opnieuw laten agenderen in de commissie, om in deze legislatuur toch nog een stap vooruit te kunnen zetten.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, collega's, op 24 februari 2006 heeft de Vlaamse Regering inderdaad een conceptnota goedgekeurd voor de afstemming van de milieu- en de stedenbouwkundige vergunning. Minister Van Mechelen, bevoegd voor Ruimtelijke Ordening en minister Peeters, bevoegd voor Leefmilieu, werden er in dezelfde beslissing mee belast om op korte termijn de wijzigingen aan de regelgeving met betrekking tot Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu, die nodig zijn voor de afstemming van de beide vergunningen, ter beraadslaging aan de Vlaamse Regering voor te leggen. Dit is tot op heden niet gebeurd. Elk kwartaal, bij de bespreking van de voortgang van de projecten, breng ik het in herinnering, maar u kent de problemen die daarrond bestaan en de beleidsbrieven van de beide ministers.

Ik citeer uit de beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2007 van minister Peeters, waaruit de intentie blijkt om dit moeilijke dossier in 2007 operationeel te maken: "Begin 2006 werd de conceptnota betreffende de afstemming van de milieu- en de stedenbouwkundige vergunningsprocedures, het unieke gemeentelijke loket en de vereenvoudiging van de dossiersamenstelling van de vergunningsaanvragen goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Momenteel is de concrete uitwerking op basis van de conceptnota in voorbereiding."

Verder in de beleidsbrief staat: "Zoals hiervoor reeds aangegeven, wordt er verder gewerkt aan het unieke gemeentelijke loket, de afstemming van de stedenbouwkundige en de milieuvergunningsprocedures, alsook de vereenvoudiging van de dossiersamenstelling van de aanvraag, met een gemeenschappelijke startdatum en zo mogelijk ook met een gemeenschappelijke besluitvorming. Overleg tussen de administraties van Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening is dus noodzakelijk. Gepoogd wordt dit in 2007 operationeel te maken."

In de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed is de decretale verankering van het unieke gemeentelijke loket als een onderdeel van de algemene decreetswijziging ingeschreven: "Ik zet de werkzaam-

heden aan de decreetswijzigingen verder. De decreetswijziging zal een duidelijker kader voor het grondbeleid omvatten, evenals een aangepast, rechtszeker en goed functionerend handavingsbeleid. De reikwijdte en haalbaarheid van deze piste wordt vandaag nader bestudeerd. Daarnaast nemen we onder andere nog volgende aspecten op: de invoering van een enig loket voor gecombineerde aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning en milieuvergunning en het onderling afstemmen van de procedures met betrekking tot het openbaar onderzoek, de adviesverlening en bepaalde termijnen.”

Het is de optie van minister Van Mechelen om met één groot ontwerp van decreet te komen waarin hij alle wijzigingen die hij noodzakelijk acht inzake ruimtelijke ordening, onderbrengt. In zijn beleidsbrief staat dat hij de decretale voorbereiding aan het uitvoeren is en dat hij met dat ontwerp van decreet naar het parlement zal komen. Uit de beide beleidsbrieven kunt u afleiden dat de beide ministers vinden dat we in dit moeilijke dossier in 2007 operationeel moeten zijn.

Dit is, mevrouw De Ridder, voor mij niet de finale fase. Ik hoop samen met u allen dat we ooit in de finale fase komen. Dat zou inhouden dat er op alle vlakken en voor alle klassen nog één vergunning is, één behandeling, één administratie enzovoort. Ik ben zeker geen specialist en ik zal mij niet in de plaats stellen van beide collega's die werk maken van de regelgeving, maar in alle bescheidenheid denk ik dat het alleen maar echt goed kan worden opgelost als je tot één decreetgeving komt, tot één administratie, tot één minister. Voor een gelijke behandeling moet je alles samenbrengen. Want nu zullen we met dat ene loket de procedure gelijk laten starten en zorgen dat er een gelijktijdige aflevering komt, maar ondertussen blijft de backoffice verschillend en heb je de twee decretale bepalingen die moeten worden nageleefd, met twee verschillende administraties, twee verschillende beroepsinstanties en twee ministers die de zaken behandelen.

Dat is mijn bescheiden oordeel, nog eens, ik wil me niet in hun plaats stellen. Dat is ook niet het opzet van de conceptnota. Dat opzet is bescheidener. Het regeerakkoord zegt ook dat we: “streven naar” en niet dat we: “in deze regeerperiode alles gaan samenvoegen”. Dat zou bijzonder ambitieus zijn, hoewel ik toch hoop dat er verdere stappen kunnen worden gezet. Dat is de timing die ik u kan meedelen aan de hand van de contacten en van wat ik u heb voorgelezen uit de beleidsbrieven.

Over de conceptnota heb ik voorafgaand contact gehad met VVSG en VVP. Wat deze problematiek betreft, moeten er, denk ik toch, geen contacten zijn met nog eens andere overheden. Het gaat hier in hoofdzaak om een afstemming tussen Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu.

Wij hebben gekozen voor een omvattende aanpak. In het sociaaleconomische impulsplan ‘Vlaanderen In Actie’

staat op bladzijde 157 dat “het nodig is dat een kadaster wordt gemaakt van de diverse vergunningen die onder de Vlaamse bevoegdheid worden afgeleverd”. De dienst Wetsmatiging van mijn departement heeft aan de hand van een screening van de Vlaamse decreten een overzicht van de Vlaamse vergunningen en erkenningen opgesteld, telkens met vermelding van de bijbehorende decretale verwijzingen, een beknopte inhoud en de betreffende doelgroep. Vervolgens werd aan alle leidende ambtenaren van de verschillende departementen en agentschappen gevraagd om het overzicht voor hun beleidsdomein na te kijken, aan te passen en verder aan te vullen met bijkomende gegevens per vergunning en erkenning.

Het gaat dan – en ik som, niet limitatief, op – om de geldigheidsduur; de gemiddelde doorlooptijd om de vergunning of erkenning te verkrijgen; het aantal vergunningen en erkenningen dat jaarlijks wordt afgeleverd; het aantal documenten dat bij de aanvraag voor vergunning of erkenning bij de bevoegde overheidsdienst moet worden ingediend; de verplichte kosten of eventuele dossiertaks die met de aanvraag gepaard gaan; de proceseigenaar van de vergunning of erkenning in kwestie tot op het laagste niveau, het niveau van de afdeling of de cel.

Dit overzicht van de Vlaamse vergunningen en erkenningen zal nu gebruikt worden om een benchmarkanalyse van de belangrijkste Vlaamse vergunningen uit te voeren met gelijkaardige Europese regio's. Als dit achter de rug is, zal die studie en ophijsting worden gebruikt om nieuwe vereenvoudigingsprojecten te beginnen. Zodra dit zeer omvangrijke werk voltooid is, zal ik daarover met een concreet voorstel naar de regering gaan.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister.

In de eerste plaats, mijnheer Sannen, als ik mij niet vergis, is dat voorstel van decreet iets beperkter. Het gaat enkel om industriezones. Ik moet het nog eens goed bekijken, maar ik dacht toch dat het niet de omvang had van wat er momenteel door de regering wordt voorbereid.

Ik stel vast, mijnheer de minister, dat er wordt gesproken over 2007, maar u hebt toch als coördinerend minister verklaard dat het eind 2006 een feit zou zijn. Misschien is het dan ook nuttig dat u op voorhand zou communiceren met de collega's die uiteindelijk de uitvoering zullen moeten doen en die – zoals ook blijkt uit de citaten die u hebt gegeven – zich volledig achter die tenuitvoerlegging stellen. Natuurlijk is het verwarrend als u een datum vooropstelt terwijl uw collega's andere plannen naar voren schuiven.

Als ik het goed heb begrepen, streeft u naar een harmonisering van alle vergunningen, niet enkel de frontoffice maar ook de backoffice. U verwijst naar het 'Vlaanderen In Actie'-plan, maar hebt u daar iets concreets bij, voorziet u in een nota of een of andere uitwerking?

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de minister, ik ben blij dat u de volledige integratie als het uiteindelijke doel naar voren schuift.

Eerst een kleine reactie betreffende de 'beperkte' van het voorstel: het is een voorstel dat van toepassing zal zijn op 70 tot 80 percent van alle aanvragen voor milieu en ruimtelijke ordening. Dat lijkt me niet zo beperkt. Het gaat natuurlijk over de zonering die je minstens moest meenemen: de zonering KMO-industriegebied. Ik weet uit ervaring hoe moeilijk het is die twee administraties, Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu, bij elkaar te brengen. Vandaar dat we in het voorstel met betrekking tot de integratie van die twee vergunningen de zonering hebben gerespecteerd.

70 tot 80 percent, dat is niet de volle 100 percent, maar het is meer dan waarover we nu beschikken. In die zin, mijnheer de minister, ben ik ontgoocheld over het gebrek aan ambitie en daadkracht van de beide ministers, die wel heel veel zaken in het vooruitzicht stellen. Ik weet dat het een moeilijk debat is. Ik heb zelf die discussie gevoerd met de administratie. Op een bepaald moment moet echter wel een beslissing worden genomen. Men moet stappen vooruit durven zetten. Ik hoop dan ook dat de decreetgeving over het ene loket minstens wordt ingediend voor het zomerreces, zodat er duidelijkheid ontstaat. Indien dat niet het geval is, zal ik niet nalaten om mijn voorstel van decreet opnieuw te agenderen.

Mevrouw De Ridder, ik hoop dat we tijdens deze legislatuur minstens kunnen eindigen met een integratie van bouw- en milieuvergunningen voor die bedrijven die zich op KMO- en industriegebieden bevinden. Dat is zo voor 70 tot 80 percent. Dat zou al een belangrijke stap vooruit zijn.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw De Ridder, toen ik het had over de backoffice, heb ik dat punt aangehaald. Ik heb verwezen naar het regeerakkoord. Ik heb gezegd wat in mijn ogen uiteindelijk de beste oplossing zal zijn. Ik deel de mening van de heer Sannen, die zegt dat dit een eerste stap is. Uiteindelijk zou het beste zijn dat er wordt overgegaan tot een volledige integratie. Dat staat niet in het regeerakkoord. De eenvoudigste maar niet makkelijkst te realiseren eindoplossing is decretaal een eenheid te creëren op bestuurlijk en administratief vlak

en op het gebied van ministeriële verantwoordelijkheid. Dat maakt de zaken inderdaad veel eenvoudiger.

In dit systeem wordt de backoffice niet eengemaakt. Het gaat over het ene loket, waarbij de twee systemen, met elk hun eigen wetmatigheden, dynamiek, consultatieprocedures, adviserende instanties, blijven bestaan.

Het is een complex dossier. U zult me niet horen schieten op de collega's. In samenspraak met mijn collega's heb ik gezegd dat we eind 2006 hadden moeten overgaan tot de operationalisering. Die termijn wordt niet gehaald. Het laatste dat u mag doen is minister Van Mechelen of minister Peeters ervan verdenken niet achter het project te staan.

Mevrouw Annick De Ridder: Daar verdenk ik hen zeker niet van.

Minister Geert Bourgeois: Ze zijn er ook mee bezig. Elk kwartaal herinner ik hen daaraan. Ze hopen dat de realisatie in 2007 gebeurt. In een vorig leven liet minister Peeters niet na om te zeggen dat dit moest gebeuren. U moet dan ook niet denken dat de ministers niet achter de realisatie staan. Het omgekeerde is waar.

Mevrouw De Ridder, ik heb geantwoord op uw aanvullende vraag. Ik heb er geen probleem mee om het tussentijdse document te bezorgen aan de voorzitter van de commissie. De lijst van al die vergunningen en de termijnen, van de vereiste documenten, van de periodes enzovoort is klaar. In uitvoering van het actieplan heb ik deze laten opmaken.

Het is nog geen finaal document. De beleidsmatige conclusies moeten nog worden voorgelegd aan de regering. Het geeft een stand van zaken. Het is de eerste keer dat die lijsten zijn gemaakt.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de minister, ik heb mijn twijfels bij de keuze die de regering heeft gemaakt. Het zal moeilijk zijn de integratie in de praktijk te realiseren als niet gelijktijdig de backoffice wordt geïntegreerd. Als minister blijft men dan botsen op administraties die men zeer moeilijk met elkaar in overeenstemming kan brengen.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Sannen, dit is geen regeringsstandpunt. Ik heb al gezegd dat, naar mijn bescheiden oordeel, dit op termijn de beste oplossing is. Uit mijn vorig leven ken ik ook iets van Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu. Ik plaats me echter zeker niet op uw niveau inzake deskundigheid op dit vlak.

Ik vraag u hierover in dialoog te treden met de betrokken ministers. Hun administraties hebben de knowhow. Ik kan niet uit het hoofd op alle mogelijke problemen antwoorden. Er zijn er heel wat en ze zijn bijzonder complex. Ik denk aan de consultatie, de betrokken instanties, de openbaarmaking, de termijnen enzovoort. Het is niet gemakkelijk om alles onmiddellijk op elkaar af te stemmen, zeker als in de backoffice die twee naast elkaar lopende sporen blijven bestaan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de negatieve neveneffecten van sommige criteria voor de verdeling van het Gemeentefonds

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in het najaar 2002 nam de vorige regering, waar mijn partij deel van uitmaakte, een goede beslissing. Laat ons duidelijk zijn: als leden geen vragen meer mogen stellen over wat beslist is toen ze zelf in de regering zaten, mogen niet veel mensen vragen stellen.

Op dat moment hebben we de moeilijke operatie ondernomen om het Investeringsfonds en het Sociaal Impulsfonds samen te voegen tot het Gemeentefonds. Ik ben nog altijd fier dat we daarin geslaagd zijn. Al degenen die zich nu populair maken met het opheffen van kafkaïaanse toestanden, kunnen daar een punt aan zuigen. Als we één beslissing hebben genomen om de administratieve overlast weg te werken, was het die wel.

Minister Marino Keulen: In Antwerpen hebben de maatschappelijk werkers toen betoogd omdat er plotse-ling voor hen geen werk meer was, want er moesten geen plannen meer worden opgemaakt. Als men vrij de middelen mocht besteden, hadden zij geen werk meer. Daar gingen ze niet mee akkoord. Dat is de meest surrealistische betoging ooit en toch is het daadwerkelijk gebeurd.

Mevrouw Mieke Vogels: Dat lijkt me een beetje snel door de bocht. Men had schrik dat er voortaan enkel in straathoeken en niet in straathoekwerkers zou worden geïnvesteerd. Omdat alle middelen werden samengevoegd, dacht men dat het geld voor sociale projecten, die vroeger konden worden gemotiveerd en ingediend via het SIF, nu door de boze stedelijke overheid in stenen zou worden geïnvesteerd. Ik denk nog altijd dat het een goede beslissing was en dat de betogers achteraf beke-

ken ongelijk hadden. Het sociaal beleid in de steden en de gemeenten is niet afgebouwd, integendeel.

Het Gemeentefonds dateert van 2002. Het was zeer omslachtige operatie. Het Investeringsfonds kwam ten voordele van gemeenten met veel infrastructuur en een grote oppervlakte. Het SIF was er voor gemeenten met veel sociale problemen. Daarom zijn er criteria voorzien in het Gemeentefonds om te zorgen dat de gemeenten met veel openbaar domein niet benadeeld worden en gemeenten met grote sociale lasten evenmin.

Het aantal leefloontrekkers is een van de criteria voor de verdeling van het Gemeentefonds, naast het aantal geboortes in kansarme gezinnen, het aantal bewoners van sociale huurappartementen enzovoort. Nu we vijf jaar later zijn, is het goed om eens te kijken of die verdeling geen perverse effecten veroorzaakt. We leven bovendien in een wereld die heel snel evolueert, misschien moeten de criteria worden herbekeken.

Niet enkel deze wet kan perverse neveneffecten hebben. In het domein Welzijn, dat mij goed bekend is, worden ouderenvoorzieningen gefinancierd op basis van de zorgbehoefte van de mensen in het rusthuis. Met een heel goed beleid, waardoor mensen dankzij revalidatie beter worden en in een minder zorgbehoevende categorie terecht komen, krijg een rusthuisdirecteur minder geld. Dat is ook een pervers effect.

In Antwerpen hebben we de voorbije jaren ernstig werk gemaakt van activering. Toen zaten we daar als groenen nog mee in het bestuur. Vooral het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn heeft ingezet op activering. Dat is duidelijk te zien in de cijfers. Het aantal leefloontrekkers daalde in 5 jaar van 8000 naar 4344. In de statistieken uit de jaarverslagen zien we mooi hoe er werk gemaakt is van activering. Het OCMW heeft hier veel geld in gestoken. Dat past perfect in de redenering, die door de Vlaamse en de federale overheid ondersteund wordt, dat het onze eerste bedoeling moet zijn om mensen in te sluiten, niet uit te sluiten. We willen ze terug bij de samenleving betrekken door ze een job te geven. Dat is niet gemakkelijk. Men heeft er via arbeids- en projectbegeleiding voor gezorgd die mensen maximaal terug aan de slag te krijgen.

Nu blijkt dat we voor activering een goede leerling zijn, maar dat we er niet voor beloond worden. Er wordt maar liefst 3 miljoen euro minder uitgekeerd aan Antwerpen, omdat we zo goed ons best hebben gedaan. Dat is extra vervelend omdat volgens de nieuwe criteria van het Gemeentefonds de stad alles krijgt en een deel geeft aan het OCMW. Dat is overal zo.

Minister Marino Keulen: Dat is de afspraak in Antwerpen. Zo zijn er weinig gemeenten.

Mevrouw Mieke Vogels: In Antwerpen is het in elk geval de afspraak. Het OCMW voelt zich nu wat schuldig. Wij hebben zo hard gewerkt, en nu krijgt de stad minder.

Het is tijd om te kijken of we nog wel de juiste criteria hebben met betrekking tot die vijftien percent van het Gemeentefonds die op basis van sociale maatstaven verdeeld wordt. Het aantal mensen dat een bestaansminimum krijgt, zoals het nog heette in de wetgeving van 2002, is steeds minder de norm om kansarmoede te meten. Steeds meer mensen met een inkomen uit arbeid flirten met de armoedegrens, en gaan zelfs vaak onder die grens. Steeds meer mensen, vooral stedelingen, geven 40 tot 50 percent van hun inkomen uit aan vaste kosten.

De heer Dehaene heeft recent nog een onderzoek gedaan naar het aantal mensen dat op de wachtlijst staat voor schuldbemiddeling. De OCMW's kunnen niet volgen. Zij kunnen die mensen niet tijdig in schuldbemiddeling nemen, waardoor hun schulden alleen maar groter worden. Dat is een nieuwe opdracht, die hier niet in staat. Het aantal mensen dat in de problemen komt bij de betaling van de energiefactuur en het aantal klanten van de lokale adviescentra zou een goede maatstaf zijn om de kansarmoede in een bepaalde stad te meten.

Een ander criterium dat wij in 2002 met de beste bedoelingen hebben ingeschreven, is het aantal bewoners van sociale huurappartementen. Dat is nu steeds minder een criterium om de armoede te meten. We zouden eerder moeten bekijken, zoals u altijd in de commissie voor Wonen zegt, hoeveel mensen eigenaar zijn van een woning, en hoeveel huurder. Mijnheer de minister, u zegt altijd dat we de armoede kunnen zien aan de manier waarop mensen wonen, en niet langer aan de kledij en de eetgewoonten. In heel Vlaanderen woont 75 percent van de mensen in hun eigen huis, terwijl in de steden 40 à 45 percent van de mensen huurt en op een zeer beperkte huurmarkt is aangewezen. Het zou dus veel beter zijn om als criterium in te schrijven wie eigenaar is en wie huurt.

Ten slotte kom ik bij het criterium van het aantal geboortes in kansarme gezinnen. Ik heb gegevens daarover vandaag gevonden op de website van de VVSG. De VVSG zegt dat de 3 percent van de middelen die wordt verdeeld op basis van de geboortes in kansarme gezinnen, een onzekere factor is voor de financiering van de gemeenten. Hun aantal is immers zo klein en fluctueert zo sterk, dat de gemeenten moeilijk vooraf kunnen budgetteren. Bovendien zijn er ook nogal wat vragen, aldus de VVSG, over de manier waarop Kind en Gezin geboortes in kansarme gezinnen bestempelt. Dat zou nogal eens verschillen van regio tot regio.

Er zijn dus voldoende redenen om de sociale criteria van het Gemeentefonds een beetje aan te passen aan de tijd.

We kunnen de frustratie van het OCMW van Antwerpen en de stad Antwerpen, die als goede leerlingen op het gebied van activering gestraft worden, daarbij als hefboom gebruiken.

Het laatste argument is het toenemende aantal mensen zonder papieren dat in de steden vertoeft. U bent dat zelf in kaart aan het brengen. Ik heb daar geen enkel probleem mee, want meten is weten. Het is wel zo dat die mensen een steeds grotere last zijn voor de steden, ook al geeft het OCMW hun geen uitkering.

Mijnheer de minister, erkent u dat er op dit moment nogal wat perverse effecten zijn in de criteria van het Gemeentefonds op het vlak van de toekenning van de middelen op sociale gronden? Bent u bereid om de verdelingscriteria van het Gemeentefonds aan te passen?

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in 2002 is inderdaad de beslissing genomen om het Gemeentefonds te creëren en daarin duidelijk de parameters op te nemen op basis waarvan de verdeling gebeurt. Wanneer een bepaalde parameter wordt opgenomen, kan die positief en negatief spelen. De verdeling van de middelen kan meevallen en tegenvallen. We moeten daar inderdaad over discussiëren.

Mevrouw Vogels, het klonk in elk geval hypocriet om te zeggen dat het een "slechte decreetgeving" is, zoals het in de krant stond, terwijl het in feite een vorm van zelfkritiek is. Ik vind het een nobele houding om de nodige zelfkritiek aan de dag te leggen. Dat is een goede levenshouding en we moeten dat blijven doen. Maar we moeten ook oog hebben voor eventuele perverse effecten. Ik heb bij het OCMW van Antwerpen nagevraagd hoe het zit met de evolutie van leefloners, equivalent leefloners en geactiveerden, om te weten waar de werkelijke verschuivingen van inkomsten en uitgaven liggen. Dat is relevante informatie. Als er een daling is van het aantal leefloners en equivalent leefloners, wat is dan de minderuitgave voor het OCMW en welke eventueel bijkomende en andere uitgaveposten zijn er? Dat moet gecheckt worden om het eventuele perverse effect te kunnen inschatten.

Uit gegevens van 2002 tot 2006 blijkt dat de kosten van het OCMW voor de leefloners en equivalent leefloners ongeveer met 3 miljoen euro gedaald zijn. Dat komt dus vrij goed overeen. Als we het niet zouden doorrekenen en we dezelfde inkomsten moeten behouden, krijgen we als het ware een verschil van 6 miljoen.

Elke euro die een stad of gemeente krijgt uit belasting op inkomsten is voor mij meer waard dan de euro die ze krijgt van het Gemeentefonds omdat ze meer leef-

loners heeft. Als dit betekent dat mensen door een goed activeringsbeleid, weliswaar via de tussenstap van sociale economie, in de reguliere arbeid terecht komen, een inkomen verwerven en daarop belastingen betalen, is dat voor de stad een erg belangrijk winstpunt. Het is ook een van de elementen in het bestuursakkoord dat we het fiscale draagvlak willen versterken.

Dat fiscale draagvlak is overigens ook een belangrijke factor. Mevrouw Vogels, er zijn inderdaad gezinnen die in armoede leven, hoewel ze een inkomen hebben uit arbeid, zoals hamburgerjobs en dergelijke. Nu, 30 procent van het Gemeentefonds refereert aan fiscale armoede. Dat betekent dat we die component al meerekenen in de verdeling van het Gemeentefonds. Dat is niet onbelangrijk.

Zoals gezegd heb je sowieso een daling van de kosten van het OCMW door de daling van het aantal leefloners en equivalent leefloners. We zien wel dat de loonkosten voor het OCMW op het vlak van activering relatief sterk gestegen zijn. Dat betekent dat het OCMW extra moet financieren om de loonkosten van de activering van de leefloners te betalen. Tussen 2002 en 2006 gaat dat over 10 miljoen euro, wat vrij veel is. Een deel daarvan wordt gecompenseerd via de federale overheid, 6 miljoen euro moet effectief worden opgehoest door het lokale bestuur. Dat is grotendeels gebeurd via het Stedelijk Fonds. Die middelen zou het lokale bestuur eigenlijk elders kunnen inzetten. Daar staat toch wel wat werk tegenover. Die mensen hebben werk gepresteerd. Het is voor een lokaal bestuur nuttig om daarin te investeren.

Het lijkt mij nuttig om goed in te schatten wat de effecten zijn en welke meer- en minderuitgaven er zijn, alvorens snel verschuivingen aan te brengen aan dat Gemeentefonds. Wij moeten ook de achterliggende mechanismen goed in beeld brengen. De grootste beloning voor de stad is dat men gedeeltelijk de vruchten plukt van het activeringsbeleid doordat men meer mensen op de arbeidsmarkt krijgt en dat men finaal ook meer inkomsten krijgt uit belastingen op arbeid – zij het dat je dat natuurlijk pas twee jaar later echt doorrekent. De belastingen op het inkomen, komen pas twee jaar later binnen.

De elementen met betrekking tot fiscale armoede heb ik al aangebracht. Het voorbeeld van de VVSG met betrekking tot kinderen die worden geboren in kansarmoede is al aangehaald. Het is een concreet voorstel van de VVSG om omwille van de stabiliteit van de cijfers rekening te houden met de gemiddelden van de afgelopen drie jaar. Het is belangrijk als fundamenteel principe dat je met de parameters de kansarmoede zo goed mogelijk vat en omschrijft. Daarover moeten we eens nadenken. Dat is een belangrijke oefening van de VVSG. We zullen pas stappen kunnen zetten als de VVSG er zelf in slaagt om op een goede manier overeenstemming te

bereiken over hoe het Gemeentefonds verder moet worden verdeeld. We mogen en moeten daarbij wat vertrouwen hebben in de VVSG. Enkele parameters zijn al genoemd: de vergrijzing, de plus-75-jarigen, de schuldenproblematiek enzovoort.

Mevrouw Vogels, wat is de relevantie van een studie over illegaliteit? Dat is onwaarschijnlijk belangrijk: meten is weten. Maar ik hoed mij ervoor om te argumenteren dat we illegaal verblijf moeten opnemen als parameter voor de verdeling van middelen in het Gemeentefonds. Dat is toch wel een heel merkwaardige houding. De houding ten aanzien van illegaal verblijf moet zijn dat de overheid zich zodanig organiseert dat illegaal verblijf zo sterk en zo snel mogelijk wordt aangepakt. Dat kan op verschillende manieren: door een goede uitvoering van uitwijzingsbevelen, enzovoort. Voor de mensen die niet kunnen worden teruggestuurd, moet je uitkijken naar een andere oplossing. Illegaal verblijf structureel opnemen, dat is toch wel merkwaardig. Iets wat de federale wetgeving als illegaal bestempelt, kan het Vlaamse niveau niet als een beleidsinstrument hanteren. Ik besef dat dit een druk legt op lokale besturen en gemeenten. Vandaar ons heel nadrukkelijk pleidooi om daar een goed beleid rond te voeren. Maar dat moet de aanpak zijn. We mogen dat nu niet vertalen in hoe we de middelen van het Gemeentefonds goed verdelen.

Vandaar mijn vragen, mijnheer de minister: of en in welke mate u de achterliggende mechanismen beter in beeld zult brengen om te checken of die minderinkomsten voor de gemeenten eigenlijk wel verklaarbaar en rechtvaardigbaar zijn vanuit de daling van uitgaven die daar tegenover staan en eventueel ook vanuit de meerinkomsten die het gevolg zijn van het feit dat men mensen effectief activeert. Kunt u dat aanpakken in nauw overleg met de VVSG alvorens onverhoeds stappen te zetten?

De voorzitter: Mevrouw De Lobel heeft het woord.

Mevrouw Hilde De Lobel: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, deze vraag is natuurlijk algemeen gesteld, maar hij is gebaseerd op gegevens uit Antwerpen en het Antwerpse OCMW. Beide collega's zijn uitermate goed geplaatst om daarover iets te weten. Ik kan voor een groot deel achter hun uitgangspunten staan en ik deel hun bezorgdheid om de meetcriteria aan te passen aan de evolutie. Beide collega's weten trouwens dat ik zeer slecht geplaatst ben om tégen het OCMW van Antwerpen te spreken.

Ik voel in het algemeen meer voor de benadering van mevrouw Berx. Ik wil mij bij haar vragen aansluiten.

Ik heb alleen het woord gevraagd om te reageren op een wagonnetje dat mevrouw Vogels heeft aangehaakt.

Zij heeft er weinig over gezegd, maar het kwam toch duidelijk in haar vraag naar voren. Het gaat om het wagonnetje van de illegalen. Het zal niemand verwonderen dat ik daar wat meer problemen mee heb.

Het is nogal surrealistisch om te vragen dat illegalen een meetcriterium zouden vormen. Niet alleen is het juist wat mevrouw Berx zei: wat op het ene niveau illegaal is, kan op het andere niveau niet als meetinstrument worden gebruikt. Dat lijkt mij moreel nogal raar. Bovendien is het zo dat telkens er vanuit onze fractie, op welk niveau ook, gevraagd werd naar cijfers, men ons zeer terecht heeft geantwoord dat illegaliteit niet meetbaar is. Om de heel eenvoudige reden dat mensen door illegaal te zijn niet terug te vinden zijn in de statistieken. Enerzijds vragen naar objectieve criteria en anderzijds vragen dat de illegalen zouden worden meegerekend, dat lijkt mij nogal surrealistisch.

Ik besef ook wel dat illegalen precies door de anonimiteit van de grootstad worden aangetrokken. Dat verklaart de problemen in de grootstad, en in mijn stad in de eerste plaats. Mevrouw Vogels spreekt over 'perverse' en 'onbedoelde' neveneffecten. Op dat punt ben ik het toch eens met mevrouw Berx, en ik vraag mij af of het geen pervers en onbedoeld neveneffect zou creëren indien we steden meer middelen zouden geven naarmate er meer illegalen zijn, terwijl we eigenlijk allemaal willen dat we zoveel mogelijk mensen uit de illegaliteit halen.

De voorzitter: De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes: Behalve Antwerpen zijn er nog andere gemeenten die schrokken toen ze vaststelden dat het Gemeentefonds zou krimpen. Men heeft de gemeentebestuurders altijd voorggehouden dat het Gemeentefonds jaarlijks met 3,5 procent zou verhogen. Vandaag stellen we vast dat er heel wat gemeenten minder krijgen. Het gaat hier dus niet over meer maar over minder.

De gemeentebesturen die daarmee worden geconfronteerd, bevinden zich in een veel penibelere situatie dan steden als Antwerpen. Die worden ruim gecompenseerd door het Stedenfonds. Wij krijgen geen compensaties. Antwerpen en de andere steden die in het Stedenfonds zitten, mogen zich gelukkig achten. Ik gun het hun. Zij hebben die centen nodig en ik betwijfel niet dat zij deze goed besteden. Maar het is altijd gemakkelijk om met de grote cijfers naar voren te komen terwijl in kleine gemeenten de cijfers ook belangrijk zijn.

De voorzitter: De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Vogels heeft het altijd over 'perverse effecten'. Ik heb u, mevrouw Vogels, dat zopas toch een tiental keren horen zeggen. Ik houd niet van het woord als dusdanig, maar ik zou van een echt pervers effect

willen spreken. De gemeenten die, op het ogenblik dat de goede decreetgeving inzake het Gemeentefonds is gemaakt, werden gestabiliseerd of op hetzelfde niveau gehouden, gaan nu eigenlijk bestendig achteruit. Er is een indexering van de lonen en van alles, maar niet van die middelen. Het perverse zit hem daarin. Als u zich dan toch buigt over de perverse zaken die hier naar boven komen, pleit ik minstens voor een behoud, en niet voor een achteruitgang.

De voorzitter: De heer Vermeulen heeft het woord.

De heer Jo Vermeulen: Ik zal het niet opnieuw over Antwerpen hebben. Wel wil ik een paar algemene punten aanhalen over het decreet en de discussie die we daarover vijf jaar geleden hebben gevoerd. Ik weet dat er twee zeer belangrijke uitgangspunten waren. Het gaat hier om een meet- en niet om een beleidsinstrument voor, bijvoorbeeld, de sociale huisvesting. Met het meetinstrument wilde men vooral aangeven wat een stad nodig heeft, wat ze moet dragen, wat de noden zijn die moeten worden gelenigd en wat dus moet worden gefinancierd. In dat instrument zijn bepaalde criteria opgenomen.

Daarnaast was ook de continuïteit belangrijk. In het decreet was duidelijk opgenomen dat men niet zou zakken onder de samenstelling van het SIF, het Stedenfonds, het Gemeentefonds. Er zouden dus geen grote schokken zijn.

Mijnheer de minister, in die context is 3 miljoen natuurlijk wel een stevige schok. Het is belangrijk om te zorgen voor die continuïteit, zodat gemeenten niet plots met een dergelijk schokeffect worden geconfronteerd.

Het is absoluut normaal dat een meetinstrument om de vijf jaar wordt geijkt. We moeten nagaan of het instrument nog alles op de juiste wijze meet, of er nieuwe tendensen zijn. In die zin is de vraag heel waardevol. We komen zelfs op een punt dat op een of andere manier bepaalde zaken moeten worden gemeten die eigenlijk niet meetbaar, want niet zichtbaar, zijn. Uiteraard moeten we geen criterium invoeren waarmee we iets stimuleren dat we willen vermijden. Ik heb het dan over de problematiek van de illegalen. Een stad moet in die gevallen echter wel zorg verstrekken. *(Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels)*

Dat zijn extra kosten. Het kan een criterium in tweede lijn zijn om te bepalen hoeveel kosteloze zorg wordt aangeboden, hoeveel gratis raadplegingen moeten worden georganiseerd bij spoedgevallen, bij ziekenhuizen. Een aantal van de bestaande criteria zijn eigenlijk tweedelijns criteria. Ze signaleren wat er achter zit. De aanwezigheid van illegalen in Antwerpen is een feit. Er is een nood die moet worden gelenigd. Bij het

herijken van het meetinstrument is het niet onbelangrijk om die zaak te bekijken.

Er is al verwezen naar de 'equivalent leefloners', mensen die de steun wel ontvangen zonder dat het bedrag als leefloon wordt gekwalificeerd. Om het cru te zeggen, komt daar nog bij dat de eerste duizend leefloners nog wel geactiveerd kunnen worden. Daarna wordt het echter moeilijker en moeilijker omdat de kosten hoger liggen. Zo moeten bijvoorbeeld taalprogramma's worden georganiseerd of moet voor psychosociale begeleiding worden gezorgd. De kost groeit exponentieel.

Ik pleit er dan ook voor het meetinstrument op die manier te herijken. Wat vijf jaar geleden niet of minder aantoonbaar was, moet worden opgenomen in het meetinstrument. Daarnaast hou ik ook een pleidooi om de continuïteit, die we toen hebben willen realiseren, in te bouwen, zodat we niet worden geconfronteerd met dat soort schokken.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mijnheer de voorzitter, dit is een zeer moeilijke en ingewikkelde discussie. We zullen hier vandaag de doos van Pandora niet openen. Iedereen kijkt een beetje naar de eigen situatie. Wat zou bijvoorbeeld voor Limburg het effect zijn als de weging van de boomgaarden zou veranderen?

Wat ik belangrijk vind, is dat de Vlaamse Regering in het regeerakkoord het engagement heeft opgenomen om de globale pot voor de gemeenten jaarlijks met 3,5 procent te laten stijgen. De parameters liggen niet vast. Voor de ene gemeente betekent dat dat er in 2007 6 of 7 procent bijkomt, terwijl andere gemeenten op 0 procent blijven staan.

De decreetgever had in 2002 de bedoeling om een aantal variabele parameters te gebruiken. Aan de hand van metingen kunnen we dan vaststellen dat er het ene jaar een stijging is en het andere jaar een daling. Mevrouw Vogels heeft één punt aangehaald. Er zijn er echter nog tientallen andere die binnen het Gemeentefonds kunnen worden aangehaald.

Het is een heel moeilijke en ingewikkelde discussie. We zijn allemaal Vlaamse parlementsleden. Dat betekent ook dat we moeten zorgen voor het welzijn en de welvaart van Vlaanderen. We moeten niet alleen kijken naar onze eigen situatie, onze eigen stad, onze eigen gemeente. We moeten nagaan wat, sinds de invoering van het Gemeentefonds, op lokaal niveau is gebeurd. Ik denk dat het grotendeels een goede zaak was dat er een bundeling is gebeurd van de fondsen richting lokale besturen. Dat betekent voor een groot deel een administratieve vereenvoudiging. In 2002 is de subsidiepot voor de lokale besturen ook verhoogd. De uitgangspunten waren dus goed.

We zijn nu vijf jaar verder. Misschien is het tijd om een evaluatie te maken. Op het terrein zie ik echter wel dat heel wat lokale besturen vrij tevreden zijn over de werking van het Gemeentefonds.

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, ik wil alle vraagstellers bedanken. Ze hebben zeer fundamentele zaken naar voren gebracht, namelijk de leefbaarheid van de stad en, daarnaast, de financiële draagkracht van onze lokale besturen. Hoe we het ook draaien of keren, het begin van alles is het budget, de centen. Bij het beleid zijn drie punten belangrijk: er is een budget nodig. Alles wat niet in de begroting is opgenomen, bestaat niet. Daarnaast moet er een programma zijn, moet duidelijk zijn in welke richting het beleid evolueert. Ten slotte zijn er ook data nodig waarop het beleid kan worden gestoeld.

Mevrouw Vogels, de vorige Vlaamse Regering was een goede regering. Dat geldt ook voor deze ploeg. Het was een uitstekende maatregel om de verschillende fondsen te integreren en, vooral, om te zorgen voor een Kafka-operatie avant la lettre door komaf te maken met de planlastverplichtingen en -formaliteiten. Wat waar is, moet ook gezegd worden.

Door de bureaucratie te verlichten, door de planlast te verkleinen, komt er meer geld vrij voor het inhoudelijke sociale beleid. Al wat naar de omkadering gaat, is verloren voor het echte inhoudelijke beleid, voor de echte ondersteuning aan degenen die hulpbehoevend zijn.

Voor degenen die het interesseert, zal ik ook even de dimensie aangeven. Als minister van Stedenbeleid ben ik de eerste om te beseffen dat de grootstedelijke context onvergelykbaar anders is dan de context van de gemiddelde gemeente. Zoals u weet, ben ik sinds jaar en dag actief op het gemeentelijke niveau. De problemen waarmee een grootstad, en zeker een metropool als Antwerpen met zijn 467.000 inwoners, te maken heeft, zijn niet te vergelijken met die van een doorsnee Vlaamse gemeente van 15.000 à 25.000 inwoners.

In 2006 krijgt Antwerpen van het Gemeentefonds 444,908 miljoen euro. Het totale bedrag is 1,706 miljard euro. Dat betekent dat 26,07 procent van de middelen van het Gemeentefonds naar Antwerpen gaat. Van het Stedenfonds krijgt het 47,053 miljoen euro op een totaal 115,870 miljoen euro. Dat betekent dat 32 procent van de middelen van het Stedenfonds naar Antwerpen gaat.

Dat geld is daar absoluut nodig om de problemen op te lossen. Ik wil er enkel voor zorgen dat iedereen weet waarover we spreken. Het zijn geen kleine bedragen.

Mevrouw Vogels, mevrouw Berx, in de eerste plaats wil ik er toch op wijzen dat het Gemeentefonds niet tot doel heeft goed sociaal beleid te bestraffen. In het beleid mag er niet met parameters worden gewerkt waardoor armoede zou worden geïnstitutionaliseerd omdat Vlaanderen dan met geld over de brug komt. Dat zou pas pervers zijn. De criteria van het Gemeentefonds werden nog maar relatief recent herzien bij decreet van 5 juli 2002, tijdens de vorige legislatuur. Daaraan is een ruime bespreking voorafgegaan. De heer Vermeulen verwijst ernaar. Ik was toen bezig met Media en Cultuur, maar ik weet dat iedereen in de fracties er gespannen over was en het van nabij volgde. Niemand mocht er slechter van worden. Zo kom ik bij een punt dat de heer Maes en de heer Vermeiren hebben vastgesteld. Men heeft toen beslist een waarborg in te bouwen om de gemeenten niet in een slechtere positie te brengen. Maar eigenlijk had men becijferd dat de betrokken gemeenten in het verleden te veel kregen. Ik herhaal enkel wat toen gezegd is. Dat is geen verzinsel.

Het Gemeentefonds regelt de algemene financiering van de gemeenten en zorgt voor een herverdeling van middelen onder alle Vlaamse gemeenten, om zo hun bestuurskracht maximaal te ondersteunen. De verdelingscriteria houden rekening met de specifieke omstandigheden van de gemeenten. Zo wil ik er op wijzen dat 30 procent van het Gemeentefonds vooraf afgenomen wordt voor de steden Antwerpen en Gent. Dat heeft te maken met de specifieke grootstedelijke problematiek. De grotere kansarmoede in de grote steden maakt daar ontegensprekelijk deel van uit.

Andere verdelingscriteria hebben betrekking op de mogelijkheden van de gemeenten om via de eigen fiscale draagkracht zelf inkomsten te verwerven. De parameters zijn: de sociaaleconomische omgeving, de landelijke of industriële omgeving, de ontwikkelingsmogelijkheden, de centrumfunctie die zij vervullen enzovoort. De decreetgever heeft getracht een rechtvaardige herverdeling van de middelen te bereiken en heeft daarbij dus zeker rekening gehouden met de situatie van de grote steden.

Ingaand op de problematiek van de aanwezigheid van leefloners in de gemeenten en steden, die mevrouw Vogels schetst, wijs ik erop dat 15 procent van de middelen uit het Gemeentefonds worden verdeeld via sociale criteria. Het gaat om het aantal WIGW's, de werklozen met lage scholingsgraad en het aantal geboortes in kansarme gezinnen. Die laatste parameter is heel betrekkelijk. In de stad Mesen, de kleinste stad van dit land met minder dan 1000 inwoners, leven bijvoorbeeld mensen uit Frankrijk vaak in armoedige omstandigheden. Door de terugval van het aantal geboortes in kansarme gezinnen van 3 naar 1, liep de stad meteen tienduizenden euro's mis. Die parameter weegt zwaar door. Dat moeten we in de toekomst zeker meenemen. Daarnaast zijn er nog de parameters van het aantal sociale huurappartementen en het aantal leef-

loners. De opname van de huurappartementen was bedoeld om een extra accent te geven aan de steden, vandaar appartementen en niet huurwoningen.

Deze criteria vinden hun oorsprong in de integratie van het vroegere Sociaal Impulsfonds in het Gemeentefonds en in de optie om via het Gemeentefonds ook in de basisfinanciering voor de OCMW's te voorzien. Het aantal leefloners is dus duidelijk niet het enige sociale criterium voor de verdeling van 15 procent van de totale middelen. De leefloners zijn gelijk aan 4 procent. Er blijft nog 11 procent over voor de andere sociale criteria.

U stelt dat door de halvering van het aantal leefloners op vijf jaar tijd in de stad Antwerpen, deze stad voor het jaar 2006 3 miljoen euro minder krijgt uit het Gemeentefonds. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, onder de gedegen leiding van de heer Guido Decoster, heeft mij deze berekening bevestigd. Indien we het definitieve aandeel Gemeentefonds 2006 vergelijken met de eerder gemaakte prognose aandeel Gemeentefonds 2006, verliest Antwerpen op de betrokken parameter ongeveer 3 miljoen euro. In totaal echter verliest Antwerpen maar 1,5 miljoen euro ten opzichte van deze prognose. Dat betekent in feite dat de stad Antwerpen het op het vlak van de eigen middelen om inkomsten te verwerven steeds beter doet. Dit is dus een positief gegeven.

Bovendien wens ik het verlies aan middelen ten gevolge van het minder grote aantal leefloners in een juiste context te plaatsen. Enerzijds ontvangt de stad door de activering van het aantal leefloners nu meer belastingen. Dat heeft mevrouw Berx geschetst. Anderzijds zijn er minder uitgaven omdat deze leefloners tewerkgesteld worden bij het OCMW en bij andere instellingen waarbij de federale overheid ook tussenkomt in het loon. De collega's die vertrouwd zijn met de werking van het OCMW, weten dat. Wanneer leefloners conform artikel 60, paragraaf 7, van de OCMW-wet worden tewerkgesteld, wordt 100 procent van het bestaansminimum terugbetaald door de federale overheid. Dat wil niet zeggen dat die mensen daarmee integraal betaald zijn, maar dat deel krijgt het OCMW terug. Het is trouwens nooit de bedoeling geweest van het Gemeentefonds om integraal te voorzien in de compensatie van de vergoedingen voor de leefloners. Dat was ook in 2002 niet zo.

Een vermindering van het aantal leefloners is voor een stad of gemeente, ook financieel, dus steeds voordeliger dan een stijging. Daarnaast is een minder groot aantal leefloners vanzelfsprekend ook belangrijk voor de stedelijke ontwikkeling in het algemeen, niet het minst wat de sociale problematiek en de achterstelling betreft.

Toch is het duidelijk dat het hanteren van verdelingscriteria op basis van absolute cijfers soms vreemde

effecten geeft. Bij vroegere vragen in deze commissie kwam de problematiek van het aantal geboortes in kansarme gezinnen reeds aan bod. Voor een kleine gemeente kan het afnemen van dit aantal met een paar geboortes een groot effect hebben op haar aandeel in het Gemeentefonds. Ik heb al verwezen naar de stad Mesen. Het werken met gemiddelden over verschillende jaren zou dit effect enigszins kunnen uitvlakken. Bij een volgende evaluatie van het Gemeentefonds wens ik dit aan bod te brengen.

Een evaluatie kan dan aanleiding geven tot het wijzigen van nog andere dan de sociale parameters in het geheel van de criteria waarop het Gemeentefonds is gestoeld. Maar u moet begrijpen dat elke herziening van criteria een delicate oefening is. Dat blijkt ook uit de tussenkomst van de collega's die landelijk Vlaanderen vertegenwoordigen. De verdelingscriteria zijn immers communicerende vaten. Elke toename van een aandeel in een bepaalde gemeente gaat ten koste van het aandeel van een andere gemeente. Een herziening moet met omzichtigheid worden voorbereid.

Eigenlijk was het mijn planning om die parameters opnieuw onder de loep te nemen in 2008. 2007 wou ik vooral gebruiken voor het ontwerp van OCMW-decreet, dat moet uitmonden in minder planlastverplichtingen, en voor het zogenaamde schrapdecreet. Daarvoor zijn alle lokale besturen vragende partij, ook de stad Antwerpen. Ook het fiscaal pact moeten we dit jaar tot een goed einde zien te brengen. Ik wou van de parameters van het Gemeentefonds samen met de VVSG werk maken in 2008. Zo niet wordt het een 'mission impossible'. Het is een zeer moeilijke oefening.

Ik huiver van te statische paramaters. Voor je het weet krijg je in praktijk een beleid dat erop gericht is armoede te institutionaliseren. Ik vind het nog altijd vreemd dat men in Vlaanderen, bekeken door een provinciale bril, soms euforisch is dat men veel geld krijgt uit fondsen van Europa, België en Vlaanderen voor armoedebestrijding en het wegwerken van achterstellingen. Terwijl dat op zich een droevig gegeven is. Ik denk wel dat je de fondsen die voorhanden zijn maximaal moet aanspreken ten voordele van je streek, om eventuele sociale problemen te helpen oplossen. Kortom, we moeten zoeken naar dynamische parameters, waarbij een activeringsbeleid wordt beloond en niet uitmondt in een negatief resultaat.

In de globale context is het een goede zaak wanneer een OCMW er via een goed flankerend beleid kan toe bijdragen dat meer mensen uit de sfeer van de vervangingsinkomens worden gehaald. Ook op het financiële en fiscale vlak zit men daarmee in het winnende kamp.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. De problematiek die ik aankaart, ver-

trekt van de situatie in Antwerpen. Het is echter niet de bedoeling om daar een Antwerps verhaal van te maken.

Het gaat over de vijftien percent van de middelen van het Gemeentefonds die verdeeld worden op basis van sociale criteria. De vraag is of die sociale criteria anno 2007 nog wel de juiste zijn. Moeten die niet bijgestuurd worden?

Mijnheer de minister, u zegt dat u van plan bent om dat in 2008 allemaal eens te bekijken. Ik ben daar blij om. Het is goed dat u erkent dat het niet de bedoeling is om steden die sterk investeren in activering, daar uiteindelijk voor af te straffen. Een van de redenen waarom het Gemeentefonds er in zijn huidige vorm gekomen is, was om te voorkomen dat een stad er alle belang bij zou hebben om van de daken te schreeuwen hoe arm en hoe achtergesteld ze wel was. Ik vond dat een verschrikking voor mijn eigen stad Antwerpen. Heel Vlaanderen had een heel slecht beeld van Antwerpen. Het systeem van het toenmalige Sociaal Impulsfonds zorgde ervoor dat de naam Antwerpen in Vlaanderen een speciaal beeld opriep. Het is dus zeker niet de bedoeling om dat opnieuw in te voeren.

Na vijf jaar moeten we ons wel durven afvragen of de criteria niet verfijnd moeten worden. Ik heb u niets horen zeggen over de verhouding tussen huurders en eigenaars, maar ik ben ervan overtuigd dat u dat zult meenemen wanneer u in 2008 de zaken zult bekijken. Dat is een belangrijk aspect.

Mevrouw Berx, de mensen die je kunt activeren, keren inderdaad terug in de fiscale armoede. Dat klopt, maar ook dat zouden we eens nader moeten bekijken. De meeste mensen die tewerkgesteld worden volgens artikel 60, hebben het laagste inkomen. De eerste duizend kun je snel activeren. Bij de volgende moet je al veel meer investeren en blijkt de doorstroming naar de arbeidsmarkt ook steeds moeilijker te worden. Bij de eerste schijf van geactiveerden stroomde 60 tot 70 percent door naar de arbeidsmarkt. Nu is dat teruggelopen tot 30 percent. Die mensen worden geactiveerd via artikel 60, hebben vervolgens voldoende dagen om een werkloosheidsuitkering uit te krijgen, worden langdurig werkloos, worden opnieuw geschorst en komen uiteindelijk opnieuw bij het OCMW terecht. Dat toont aan dat de activering ook zijn grenzen heeft. Daar verder op ingaan, zou ons nu te ver leiden.

Ik heb ten slotte nog een opmerking over de illegaliteit. Wanneer het in het Gemeentefonds gaat over het aantal mensen dat illegaal op een grondgebied verblijft, gaat het niet over de erkenning van de illegalen. Het gaat wel over de erkenning van de problematiek van de illegaliteit, van het feit dat een aantal mensen op jouw grondgebied verblijven en dat je verplichtingen hebt tegenover die mensen. In hetzelfde Gemeentefonds

wordt immers ook rekening gehouden met het aantal studenten dat in een gemeente verblijft. Die studenten zijn er niet ingeschreven, maar veroorzaken wel een aantal kosten. In kustgemeenten wordt dan weer rekening gehouden met het aantal toeristen dat er 's zomers verblijft. Dat is net dezelfde logica.

We mogen daar niet naïef in zijn. Als je het probleem van de illegaliteit niet erkent als belasting voor de stad, zijn het in feite de Antwerpenaren die ervoor betalen. We moeten op dat vlak de waarheid onder ogen durven zien. We moeten niet de illegalen erkennen, maar wel de realiteit van de illegaliteit meenemen in het Gemeentefonds.

Mijnheer de minister, ik leef dus op hoop. Ik hoop dat het mogelijk zal zijn in 2008 de criteria wat aan te passen aan een toch snel evoluerende realiteit wat het meten van kansarmoede betreft.

Minister Marino Keulen: Iedereen zal natuurlijk ook in zijn eigen fractie dat debat moeten voeren. Dat zal geen eenvoudige oefening zijn, maar we moeten de politieke moed hebben om dat onder de loep te nemen en een aantal parameters in een dynamischer perspectief plaatsen.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de minister, ik dank u van harte voor uw zeer goede en zeer genuanceerde antwoord. Het schenkt me veel voldoening. Er is de opening om dit in 2008 opnieuw te bekijken. Die opening moet er zeker zijn.

Ik heb natuurlijk niet gezegd dat ik de ogen sluit voor de problematiek van het illegale verblijf. Ik ontken niet dat dit bestaat en een druk creëert op de stad. Het punt is alleen dat er federale regels bestaan met betrekking tot verblijf. De analogie met studenten vind ik vrij vreemd. Ik vind het merkwaardig om in het Gemeentefonds een parameter op te nemen over een item dat niet conform de federale regels is. Uitgaand van een erkenning van die problematiek, komt het erop aan dat de federale overheid, in overleg met de lokale besturen, zich zodanig organiseert dat ze die problematiek op een goede, constructieve wijze aanpakt. Ik weet ook wel dat mensen die hier illegaal verblijven, basisrechten hebben, onder meer op het vlak van gezondheidszorg. Ook dat moet echter worden aangepakt op het juiste niveau. Het is de federale overheid die moet instaan voor de financiering en de terugbetaling van alle kosten die samenhangen met de gezondheidszorg voor illegale verblijvers. De Vlaamse overheid moet dat doen met betrekking tot het onderwijs voor deze mensen. Ik vind het merkwaardig om dat dan nog eens door te trekken tot het Gemeentefonds. Maar goed, daar kunnen we voort over discussiëren.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik denk dat de baard van uw lijsttrekker, minister-president Letermé, nog veel langer

zal worden voor het probleem van de illegalen opgelost is. Dat moeten we onder ogen durven zien. Dat weegt op een stad, net als studenten of anderen die verblijven op een grondgebied zonder dat ze ingeschreven zijn.

De heer Joris Van Hauthem: Hoe gaat u dat dan meten, mevrouw Vogels?

Minister Marino Keulen: Dat kan niet worden gemeten.

De heer Joris Van Hauthem: En als men het wil meten, dan spreekt u van een heksenjacht.

Mevrouw Mieke Vogels: We hebben dat debat onlangs gevoerd. Ik heb toen gezegd dat ik niet bang ben van Marion Van San. Meten is weten: laat dit maar in kaart brengen, en laat ons maar weten hoeveel personen er in de illegaliteit leven.

Minister Marino Keulen: Ik heb verwezen naar die 30 procent. Eigenlijk is er sprake van een voorafname in het fonds voor de grootsteden Antwerpen en Gent. In artikel 6, punt 1, a, van het decreet betreffende het Gemeentefonds staat bepaald dat: "30 procent volgens het aantal inwoners in de gemeenten met 200.000 inwoners of meer." Zonder dat dit wordt uitgesproken, heeft dit ook te maken met het voornoemde soort problemen. In een grootstad is er ook nog sprake van een concentratie van andere typische problemen, mee door haar anonimiteit en de ontsnappingsmogelijkheden die dit biedt.

Mevrouw Vogels, u zat toen mee rond de tafel. Er is toen besloten dat niet expliciet te stellen, omdat een aantal dingen in die grootstedelijke context niet echt bepaalbaar of meetbaar zijn, maar wel bestaan. Dat is dus al voor een deeltje mee inbegrepen in die voorafname die geldt voor de twee grootsteden die we hebben in Vlaanderen, Antwerpen en Gent, de enige twee steden met meer dan 200.000 inwoners.

De heer Francis Vermeiren: Mijnheer de voorzitter, ik trek graag conclusies uit een dergelijke discussie. In de eerste plaats onthoud ik dat de heer Verfaillie na vijf jaar lovend gesproken heeft over het decreet van 2002. Ik herinner mij levendig dat hij er in de discussies die we er toen over hadden anders over dacht. Dat is positief.

Ten tweede, ik heb gehoord, mijnheer de minister, dat u erkent dat de heer Maes en ikzelf een probleem hebben en dat u daar oor voor hebt.

Ten derde hoop ik dat u van het parlement en alle fracties dezelfde unanimiteit en steun zult krijgen op de dag dat u aan de ministertafel zult moeten pleiten voor meer mogelijkheden.

De voorzitter: De heer Vermeulen heeft het woord.

De heer Jo Vermeulen: Het is goed dat de oefening wordt gemaakt. Een aantal elementen die hier ter sprake kwamen – illegaliteit, draagkracht en dergelijke – moeten in die oefening mee bekeken worden. Wat moeilijk meetbaar is, wat niet zichtbaar en dikwijls verdoken leeft, maar wat wel veel van een stad en in het bijzonder van een grootstad vergt, moet mee in de oefening worden betrokken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Crevits tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de klachtenbehandeling in de gemeenten

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik denk dat iedereen het erover eens is dat klachtenbehandeling een belangrijk instrument is in de relatie tussen burger en bestuur. Volgens artikel 197 van het nieuwe Gemeentedecreet moet elke gemeenteraad bij reglement een systeem van klachtenbehandeling organiseren. Sedert 1 januari 2007 moet elke gemeente aan elke burger de mogelijkheid bieden om een klacht in te dienen via een georganiseerde procedure. Dit kan via een intern klachtensysteem, maar ook door de oprichting van een ombudsdienst. Voor wat de ombudsdiensten betreft, reikt het decreet drie mogelijke formules aan: het oprichten van een eigen ombudsdienst, het samenwerken tussen enkele gemeenten door een intergemeentelijke ombudsman of -vrouw aan te stellen, of het aansluiten bij een bestaande ombudsdienst van een grotere gemeente. Tot slot wordt ook in de mogelijkheid voorzien om aan te sluiten bij de Vlaamse Ombudsdienst.

Om een inzicht te krijgen hoe de Vlaamse lokale besturen op dit ogenblik – we zijn nog maar maart en het decreet is nog maar in werking sinds 1 januari 2007 – aan klachtenbehandeling doen, hebben de Universiteit Antwerpen en de Vlaamse Ombudsdienst een web-enquête gehouden bij de 308 Vlaamse gemeenten. De resultaten van die enquête staan beschreven in het werkdocument dat iedereen vorige week toegestuurd kreeg en dat wellicht al een tijdje bekend is.

Mijnheer de minister, u zult het ook weten: een opmerkelijke vaststelling uit het onderzoek is dat een kleine 30 procent van de gemeenten nog geen geijkte procedure heeft en dat vooral de kleinere gemeenten van minder dan 30.000 inwoners het moeilijk vinden om een efficiënt en betaalbaar systeem van klachtenbehandeling te vinden. Er wordt vastgesteld dat er wel de facto een

systeem bestaat om klachten te behandelen, maar dat is meestal een systeem waarbij klachten en meldingen op dezelfde manier, door briefwisseling, door de gemeentelijke organen worden afgewerkt.

De studie vermeldt een aantal financiële en organisatorische knelpunten, die het de kleinere gemeenten moeilijk maken. Het is zeker niet opportuun om een eigen ombudsman aan te stellen omdat dat te duur is. Het aansluiten bij een grotere gemeente is niet evident omdat er maar weinig ervaring is. En op dit ogenblik kan ook nog niet worden aangesloten bij de Vlaamse Ombudsdienst omdat er nog geen samenwerkingsprotocol bestaat – tenzij dat nu zeer recent aangepast zou zijn.

Een verhoogde aandacht voor en ondersteuning van de kleinere gemeenten is dan ook noodzakelijk. Uit de enquête blijkt dat de gemeenten massaal om informatie en projectondersteuning vragen. U zult dat, veronderstel ik, bevestigen. U hebt de mogelijkheid geboden om daarop in te tekenen.

Ik heb, mijnheer de minister, er uw beleidsbrief op nageslagen. U kondigt daarin aan dat u ondersteuning wilt bieden bij de uitbouw van het klachtensysteem in het algemeen en van het ombudssysteem in zijn verschillende vormen in het bijzonder door tegen het zomerreces van 2007 praktische draaiboeken en inzichten ter beschikking van alle gemeenten te stellen.

Dat doet enkele vragen rijzen over de timing van een en ander. Het decreet is in werking sinds 1 januari 2007, maar welke timing dienen de gemeenten nu na te leven om een systeem van klachtenbehandeling uit te bouwen? Bent u het ermee eens dat gemeenten de huidige procedures nog hanteren en dat er pas na de publicatie van draaiboeken en nadat de voor- en nadelen duidelijk zijn, keuzes worden gemaakt? Hoe zult u, zoals u hebt aangekondigd, gemeenten ondersteunen bij de uitbouw van systemen van klachtenbehandeling? En hoe zult u realiseren dat gemeenten kunnen aansluiten bij de Vlaamse Ombudsdienst? Wordt er een samenwerkingsprotocol voorbereid? Zo ja, binnen welke termijn wordt dat verwacht? Hoe zal de Vlaamse Ombudsdienst zich intern voorbereiden op de mogelijk toch wel vrij grote vraag van gemeenten om zich bij hem aan te sluiten?

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Ik merk, mijnheer de minister, dat er vooral bij de kleinere gemeenten enige terughoudendheid bestaat om een volwaardig klachtensysteem op poten te zetten. Dat blijkt ook uit het onderzoek. In veel gemeenten beperkt men zich tot het systeem van de meldingskaarten. De klachtenbehandeling wordt uitgeoefend door de politiek verant-

woordelijken, die op hun zitdagen de klachten ontvangen en behandelen. Ik heb de indruk dat er nogal wat gemeentebesturen gelukkig zijn met die manier van werken. Niet enkel een financiële overweging houdt hen tegen om over te gaan tot een professionelere manier van klachtenbehandeling. Men laat de zaken liever op hun beloop. Maar het financiële is toch wel degelijk een belangrijk element. In die zin kan ik de tweede vraag van mevrouw Crevits zeker onderschrijven.

Wat de samenwerking met de Vlaamse Ombudsdienst betreft, denk ik dat het laatste deel van de vraag niet aan de minister moet worden gericht maar aan het parlement. U kunt ook rechtstreeks contact opnemen met de ombudsman, die eigenlijk een paraparlementaire instelling is.

De voorzitter: De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de kleinere gemeenten waar ik weet van heb, is een ambtenaar, meestal van niveau A, aangeduid als meldpunt, als diegene die de klachten moet inzamelen en die ervoor moet zorgen dat er een administratief gevolg aan wordt gegeven. Mevrouw Crevits stelt vast dat het misschien niet echt opportuun is dat er in dergelijke gemeenten een volwaardige ombudsdienst uit de grond wordt gestampt. Dat is ook niet de bedoeling van de decreetgever. De gemeenten kijken een beetje naar elkaar om te zien op welke manier ze dat het beste invullen. Er is maar heel weinig expertise op dat vlak. Mijnheer de minister, misschien kunt u daarover uw licht laten schijnen?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Dit is weer een goede vraag. In deze commissie worden enkel goede vragen gesteld. Mevrouw Crevits, zo is het heel aangenaam werken. Op die manier kan ook veel worden verduidelijkt.

Ik heb altijd de indruk bij het lezen van vragen dat het is alsof wij mensen zouden verplichten om een ombudsdienst uit te bouwen in een van de drie varianten: eigen regie, intercommunaal of aansluiten bij de Vlaamse Ombudsdienst. Maar dat is slechts facultatief. Je moet een klachtensysteem en -behandelaar hebben. Er werd altijd gesteld dat de klachten op ambtelijk niveau moeten worden behandeld en opgelost. Maar dat kan perfect iemand zijn die ook nog met andere dingen bezig is. In mijn eigen gemeente, een middelgrote gemeente van een 25.000 inwoners, is dat iemand die daarnaast alles doet wat te maken heeft met de verzekeringsportefeuille, in de brede zin van het woord. Dat is zo laagdrempelig als maar kan. Al de rest, het grote apparaat, is facultatief – daar kun je voor kiezen. De ombudsdienst en alles wat daaromheen hangt, moet je, zoals de heer Van Nieuwenhuysen al heeft aangegeven, in dit huis zelf bekijken.

Mevrouw Crevits, collega's, de artikelen 197 en 198 van het Gemeentedecreet bevatten de basisregels inzake de klachtenbehandeling in de gemeenten. Conform de uitgangspunten van het Gemeentedecreet zijn de verplichtingen voor de gemeenten minimaal. Voor de goede orde zal ik ze nog even hernemen. De gemeenteraad moet bij reglement een systeem van klachtenbehandeling organiseren. Dat moet gebeuren op ambtelijk niveau en maximaal onafhankelijk van de dienst waarop de klacht betrekking heeft. Deze basisregel is de enige echte verplichting die vervat is in het Gemeentedecreet. Daarnaast kán de gemeente een ombudsdienst inrichten. Als zij daartoe beslist, heeft ze de keuze uit drie mogelijkheden: een oprichting in eigen beheer, via een intergemeentelijke samenwerking of via een overeenkomst met de Vlaamse Ombudsdienst.

Mevrouw Crevits, in tegenstelling tot wat u in uw vraag aangeeft, bestaat er dus geen verplichting tot het inrichten van een ombudsdienst. Er moet enkel een eerstelijnsstelsel van klachtenbehandeling aanwezig zijn. Bovendien zijn de in het decreet bepaalde modaliteiten minimaal. Er wordt steeds vertrokken van de gemeentelijke autonomie. De bedoeling is zo weinig mogelijk overlast te creëren voor de lokale besturen.

Rekening houdend met deze beperkte verplichtingen lijkt het voldoen aan de minimale voorwaarden inzake de organisatie van een eerstelijnsklachtenmanagement die het decreet bevat, vooral een kwestie van goede wil. Veel ondersteuning van boven af voor een eenvoudig klachtensysteem lijkt mij niet aan de orde. De decreetgever heeft enkel een onafhankelijke klachtenbehandeling willen waarborgen. Mijnheer Van Nieuwenhuysen, we willen enkel vermijden dat mensen worden overgeleverd aan de politieke goodwill van deze of gene burgemeester of schepen.

Dat betekent dat wanneer een klacht ontvangen wordt, ze geregistreerd wordt en op een onafhankelijke wijze wordt behandeld. Op basis van de beginselen van behoorlijk bestuur moet de klager een ernstig antwoord ontvangen. Daarnaast kunnen terechte klachten ook een aanleiding vormen om zaken in de organisatie van de gemeente eventueel bij te sturen.

Mevrouw Crevits, een goed klachtenmanagement is een manier om stemmen te halen. Eén generatie geleden durfde de lokale overheid niet optreden tegen verloedering en verkrotting. Vandaag gebeurt dat zeer actief. We zien dat de woonkwaliteit verbetert. Als mensen het gevoel hebben dat de zaken op een ernstige en neutrale manier worden georganiseerd, dan willen ze de bestuurders daar wel eens voor belonen.

Wanneer de gemeenten een meer doorgedreven systeem van klachtenbehandeling willen opzetten, waaronder een ombudsdienst, dan vraagt dat natuurlijk een

grotere investering in mensen, middelen en deskundigheid. Om die te organiseren, is een specifiek project opgestart. Mevrouw Crevits, ik zal u de brochure van het agentschap Binnenlands Bestuur geven.

Mevrouw Hilde Crevits: Ik heb die al.

Minister Marino Keulen: Dan kan het agentschap daar terug over beschikken. *(Gelach)*

Er is een platformgroep opgericht met volgende deelnemers: de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, die als belangenbehartiger de situatie op het terrein het best kent, de Vereniging van Vlaamse Provincies, die voor dezelfde uitdaging staat, het agentschap voor Binnenlands Bestuur, De Vlaamse Ombudsdienst, het Permanent Overleg Lokale Ombudslieden, en, ten slotte, de Universiteit Antwerpen via de onderzoeksgroep Management en Bestuur. Het onderzoek van de Universiteit Antwerpen waar u naar verwijst, kadert in dit project.

In opvolging daarvan hebben alle gemeenten recent de kans gekregen om zich kandidaat te stellen voor deelname aan een proefproject waarbij de geselecteerde gemeenten zich gedurende één jaar effectief kunnen laten ondersteunen bij het concreet opzetten van een lokale ombudswerking. De gemeente kan daarbij zelf kiezen voor een van de drie formules die volgens het Gemeentedecreet tot de mogelijkheden behoren. Ondertussen kent iedereen die van buiten, zodat ik ze niet zal herhalen. Half april maakt de platformgroep de namen bekend van de geselecteerde gemeentebesturen.

De kennis en de ervaring uit de geselecteerde proefprojecten zullen resulteren in volgende realisaties: een wegwijzer die aangeeft welke ombudswerking het meest geschikt is voor de verschillende types van steden en gemeenten; een handleiding voor een ombudsmodel op lokaal niveau; een modelreglement voor gemeenten die een eigen ombudswerking willen opzetten; een modelovereenkomst voor de interlokale formule; een modelovereenkomst voor aansluiting bij de Vlaamse Ombudsdienst.

Dit initiatief, dat gedragen wordt door de partners van de platformgroep, wordt zowel inhoudelijk als financieel ondersteund door het agentschap voor Binnenlands Bestuur. Het geheel zal ook aan bod komen op een studiedag, die georganiseerd zal worden door de partners van de platformgroep. Er zal dus een reeks modellen tot stand komen die voor de gemeenten onmiddellijk bruikbaar zijn wanneer ze initiatieven in verband met een goed klachtenmanagement willen nemen.

Wanneer deze modellen en de handleiding klaar zijn, worden ze ter beschikking gesteld van de gemeenten. Ze worden ondersteund via de partners van de platformgroep. Het agentschap voor Binnenlands Bestuur zal ze eveneens op haar website plaatsen.

In het project wordt in het bijzonder aandacht gegeven aan de formule van een intergemeentelijke samenwerking, die vooral interessant lijkt voor de kleinere gemeenten, zeker op het vlak van de klachtenbehandeling en het klachtenmanagement.

U vraagt tot slot op welke wijze de gemeenten kunnen aansluiten bij de Vlaamse Ombudsdienst. Wat dat betreft, is het Vlaams Parlement de 'inrichtende macht'. Zoals al aangegeven, werkt de ombudsdienst in het proefproject samen met het agentschap voor Binnenlands Bestuur. Het parlement is in eerste instantie verantwoordelijk voor die paraparlementaire organisatie.

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Mijnheer de minister, het zou nuttig zijn als u voor de kleinere gemeenten duidelijkheid schept. In artikel 197 staat dat de gemeenteraad organiseert bij reglement. Het moet dus een gemeenteraadsreglement zijn. Dan volgt artikel 198, waarin staat dat het systeem maximaal onafhankelijk van de dienst moet worden georganiseerd. Kleine gemeenten hebben noch de middelen noch het budget om daarvoor een volledig onafhankelijke ambtenaar aan te stellen. Die neemt er zeker nog een pak andere taken bij.

Als ze aan de diensten Binnenlands Bestuur vragen hoe ze dat in een gemeentelijk reglement kunnen gieten om de maximale onafhankelijkheid te garanderen, dan wordt hen gezegd te wachten op de draaiboeken, want er komt een systeem van ombudswerking. Er is dus verwarring omdat men doorverwijst naar iets wat nu nog niet bestaat. Zo blijven we in de impasse zitten.

Daarenboven zijn er op het lokale niveau problemen om het onderscheid te maken tussen meldingen en klachten. Waar ligt de grens? Grote steden hebben daar waarschijnlijk minder problemen mee, maar op het lokale niveau is dat vrij moeilijk, als er al een ambtenaar is die de meldingskaarten ontvangt. Het zou nuttig zijn om die informatie beschikbaar te stellen en ervaringen uit te wisselen. Zo moet men niet constant verwijzen naar de draaiboeken die in aantocht zijn. Zo wordt men haast verplicht om een ombudsdienst in te richten, hoewel ik daar op zich geen probleem mee heb.

Minister Marino Keulen: Mevrouw Crevits, daarom is het belangrijk dat u goede vragen stelt en dat we klaarheid kunnen brengen in de duisternis. Ik krijg daar weinig vragen over. Met onafhankelijkheid wordt bedoeld dat mensen niet worden doorgestuurd naar de persoon over wie ze klachten hebben of naar de dienst die tekortschiet. De mensen moeten op enige onpartijdigheid kunnen rekenen.

Als mensen bijvoorbeeld klachten hebben over het functioneren van de groendienst of over het onderhoud

van de kerkhoven, dan mogen ze niet worden doorverwezen naar de mensen die in de fout zijn gegaan. Een instantie moet zich daarover buigen en dat onderzoeken, en de klager op een neutrale manier van antwoord dienen, en het probleem in de toekomst proberen te vermijden. Zo moeten we die onafhankelijkheid interpreteren. Aan de basis daarvan ligt een beetje een casuïstische aanpak. Mijn ervaring leert me dat dit niet tot veel problemen leidt, al hebt u misschien een andere indruk. Op de website worden de vragen en antwoorden op een toegankelijke manier gepresenteerd, zodat gemeenten die het niet goed zien zitten, worden geholpen. Dat is een goede zaak, want een goede dienstverlening wordt politiek beloofd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de mogelijkheid voor de lokale besturen om personeel aan te werven zonder diplomavooraarde

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het sectoraal akkoord 2005-2007 sluit aan bij het algemene beleid over elders verworven competenties. Men wil in de mogelijkheid voorzien voor lokale besturen om personeel aan te werven zonder diplomavooraarde maar op basis van elders verworven competenties. Het sectoraal akkoord bepaalt: "De bevoegde overheid kan echter bij wijze van uitzondering en gemotiveerd afwijken van de voor het niveau van de betrekking geldende diplomavooraarde voor de betrekkingen en functies die cumulatief aan de volgende voorwaarden voldoen (...)", waarna enkele voorwaarden volgen.

Als de lokale overheid voor die mogelijkheid kiest, dan moet er een competentiescreening gebeuren waaraan ook mensen met een diploma kunnen deelnemen. De vraag rijst of dat wel efficiënt is. Men gaat ervan uit dat mensen die het diploma bezitten ook over de nodige competenties beschikken. Het zou logischer zijn om voor bepaalde betrekkingen een dubbele toegangspoort tot de aanwervingsprocedure mogelijk te maken, zodat de keuze van het lokale bestuur om af te wijken van de diplomavereiste betekent dat personen die het vereiste diploma kunnen voorleggen geen competentiescreening moeten ondergaan.

Ik stel de vraag omdat de stad Antwerpen in de nota 'De stad Antwerpen als maatschappelijk verantwoorde werkgever' het probleem aankaart. In een besluit in de nota staat er: "De Stuurgroep HRM en Diversiteit dringt

er bij de bevoegde overheid op aan om in de uitvoeringsbesluiten op te nemen dat de besturen de mogelijkheid hebben om functies open te verklaren via de dubbele toegangspoort, hetzij via elders verworven competenties, hetzij via diploma." Vandaag moeten mensen met een diploma toch nog een competentiescreening ondergaan.

Ik wil daarover enkele vragen voorleggen. Bent u het eens met deze visie, mijnheer de minister? Wilt u in de uitvoeringsbesluiten de mogelijkheid opnemen functies open te verklaren via de dubbele toegangspoort, het diploma of de competentiescreening, waarbij de competentiescreening wegvalt als een kandidaat het vereiste diploma kan voorleggen?

De voorzitter: Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, collega's, dit is een goede vraag, want het onderwerp leeft. Persoonlijk wil ik inzake de waardering van elders verworven competenties nog verder gaan. Uiteraard moeten mensen met het vereiste diploma kunnen deelnemen aan de selectieproeven, maar ik ga er niet mee akkoord om hen daarvan vrij te stellen. De lat moet voor iedereen gelijk liggen. Een beetje stout zou ik durven zeggen dat een diploma niet altijd een sluitende garantie vormt voor bekwaamheid. Ik wil niet de anti-intellectueel uithangen, het omgekeerde bestaat ook, maar we kennen allemaal voorbeelden van stevig gediplomeerde mensen die geregeld een bok schieten. Ik ben dan nog vriendelijk, misschien niet voor de bokken, maar wel voor de mensen. Dus, ik wil in de toekomst voortgaan met het concept van de elders verworven competenties.

Mevrouw Berx, er is belangstelling voor uw vraag. Ook andere mensen hebben me erover gecontacteerd. Het is juist dat het sectoraal akkoord 2005-2007 de mogelijkheid heeft gecreëerd om personeel aan te werven zonder dat voldaan moet zijn aan de diplomavereiste die normaal voor het niveau van de functie geldt. Daarmee worden de mogelijkheden inzake het werven van kandidaten verruimd.

In dat sectoraal akkoord worden ook duidelijke randvoorwaarden omschreven om van die mogelijkheid gebruik te kunnen maken. Die zijn afgesproken met de werkgevers en de werknemers en dus essentieel voor een correcte toepassing van het akkoord. Zij passen in de zorg voor een objectief wervingsbeleid en het vrijwaren van de gelijke toegangskansen voor iedereen. Het is waarschijnlijk niet nodig voor een geschoolde jurist zoals u, maar ik wijs er in dit verband op dat je ook nog altijd de toets van de Raad van State moet kunnen doorstaan.

De in het sectoraal akkoord bepaalde randvoorwaarden zijn de volgende: in uitzonderlijke gevallen kan de

overheid op basis van objectieve motieven van de diplomavereiste afwijken. ‘Uitzonderlijk’ betekent dat de diplomavereiste de algemene regel blijft. Hoewel ik denk dat de Vlaamse Regering verder kan gaan, in navolging van de private sector. De afwijking wordt dus niet toegepast op functies die via de gewone procedures probleemloos invulbaar zijn. De draagwijdte van de maatregel in het sectorale akkoord is beperkt.

‘Op basis van objectieve motieven’ betekent: op basis van objectieve kenmerken van de functie zelf of op basis van arbeidsmarktkenmerken. Voorbeelden daarvan zijn knelpuntberoepen of een kansenbeleid op basis van gegevens in verband met over- of ondervertegenwoordiging van bepaalde groepen.

Stel dat je een elektricien aanwerft. Je kunt kiezen voor iemand met een diploma A2 of A1, nu bachelor geheten. Ik denk dat het voor een lokaal bestuur niet evident is om die te vinden. Sommige mensen zijn als elektricien al 25 jaar aan de slag bij een aannemer en hebben een opleiding A3 gehad. Zij zijn gaandeweg in hun vak gegroeid en worden door iedereen als gedegen erkend. Als je die mensen als A3 moet aanwerven, op D-niveau, denk ik niet dat je een elektricien kunt vinden. Je moet ook niet op A- of B-niveau aanwerven, maar je zult minstens C moeten bieden om er één te kunnen vinden. Alle gemeenten hebben een uitgebreid gebouwenpatrimonium. Kijk maar naar de vrijetijdsector. Alleen al het gebouwenpatrimonium van culturele centra, sporthallen, het VVV-kantoor en jeugdhuizen houdt heel wat elektriciens aan het werk.

Hetzelfde geldt voor mensen met een bepaalde handicap. Als je die wil aanwerven, moet je er in de werving rekening mee houden. Als je strikt de gebruikelijke aanwerving volgt, zullen die mensen altijd tekortschieten. Ook de voorbeelden in de toelichting bij dit punt in het sectoraal akkoord 2005-2007 drukken dat uit.

Ik verwijs daarnaast naar de procedure die in het sectorale akkoord 2005-2007 afgesproken werd. “De aanwerving geschiedt op basis van: de algemene toelatingsvoorwaarden, die blijven geldig; een minimumvereiste inzake ervaring; een functiebeschrijving met een zorgvuldig opgesteld functieprofiel dat de minimale capaciteiten en competenties nodig voor de uitoefening van de functie vaststelt; de vooraf vastgestelde selectiecriteria; en ten slotte een selectie door een externe instantie, die minstens een niveau- of capaciteitstest zoals hierboven beschreven als filter bevat, naast de nodige functiegerichte competentietests. Die externe instantie moet door de Vlaamse Gemeenschap erkend zijn.” De externe instantie kan Jobpunt Vlaanderen zijn of een andere aanwervinginstantie.

Voorts vestig ik er de aandacht op dat dit voorstel slaat op betrekkingen in niveau A, B en C, aangezien er voor

de niveaus E en D geen diplomavereiste geldt. In niveau E werken mensen zonder diploma, in niveau D werken er mensen met een diploma uit het lager secundair onderwijs of met een beroepsdiploma A3.

Ik benadruk dat er in alle gevallen zowel een niveau- of capaciteitstest is – men peilt naar kennis die men op een bepaald niveau van kandidaten mag verwachten – naast functiegerichte competentietests waar men onderzoekt of men ‘technisch’ geschikt is om de vacature in te vullen. Uit uw vraag meen ik op te maken dat u aan de functiegerichte competentietests voorbijgaat.

Tot de randvoorwaarden behoort ook de gelijke behandeling van de kandidaten. De toelichting in het sectorale akkoord stelt dat die gelijke behandeling “impliceert dat de toelatingsvoorwaarden binnen dezelfde toegangprocedure voor alle kandidaten gelijk zijn en dat alle kandidaten bij het doorlopen van de procedure op gelijke wijze behandeld worden”. In concreto wil dat het volgende zeggen. Bij de externe oproep aan de kandidaten wordt geen melding gemaakt van een diplomavereiste, of omgekeerd, wordt uitdrukkelijk vermeld dat er geen diploma vereist is. Daarover moet alleszins van meet af aan duidelijkheid bestaan voor wie kandideert. Alle kandidaten, ook degene die toevallig een diploma hebben, moeten voldoen aan de minimale ervaringsvereiste. Alle kandidaten die aan de algemene voorwaarden voldoen en aan de minimale ervaringsvereiste, kunnen deelnemen aan de procedure, ook degenen die toevallig wel een diploma hebben. Die kandidaten worden dus niet geweigerd of uitgesloten. Alle kandidaten worden aan dezelfde tests onderworpen. Ook de kandidaat die wel een diploma heeft, neemt dus deel aan de niveau- of capaciteitstest én aan de functiegerichte competentietest. De kandidaat die uit het geheel van de selectieprocedure het best te voorschijn komt, komt in aanmerking voor de functie.

De in het sectorale akkoord gemaakte afspraak zal ook op de hierboven geschetste wijze vertaald worden in het besluit betreffende de rechtspositieregeling van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel. Dat besluit is momenteel in voorbereiding in het Comité C, waar het besproken wordt met de vertegenwoordigers van de werknemers en de werkgevers. Binnen deze uitzonderlijke en bijzondere procedure voorzien in aparte selecties voor wie wel een diploma heeft en voor wie geen diploma heeft, zou tot ongewenste effecten kunnen leiden, die de maatregel als zodanig zouden ondermijnen. Ten eerste wordt de diplomavereiste op die manier onrechtstreeks een criterium om al dan niet te kandideren. Ten tweede bemoeilijken afzonderlijke procedures voor kandidaten met en zonder diploma de vergelijking van de kandidaten en de eindkeuze. Die vergelijking is een essentieel element van de motiveringsplicht en past in de gelijke behandeling van de kandidaten.

Of personen met een diploma solliciteren voor een functie waarvoor het diploma niet absoluut vereist is, is een persoonlijke keuze. Hun aanwezigheid onder de sollicitanten heeft echter geen impact op de selectieprocedure. Er moeten duidelijke keuzes gemaakt worden. Ofwel volgt het bestuur de algemene regel waarbij een diplomavereiste van toepassing is, ofwel maakt het gebruik van de hierboven geschetste uitzonderingsprocedure. Ik meen dat de besturen doordacht en op een verantwoorde wijze moeten omgaan met de mogelijkheid die in het sectorale akkoord 2005-2007 wordt geboden.

Het is duidelijk dat de mogelijkheid om af te wijken van de algemene regel van de diplomavereiste conform het niveau van de betrekking, niet bedoeld is om op een willekeurige manier ad hoc toegepast te worden. Ze moet kaderen in een beleid waarvoor de gemeenteraad de grondslag moet leggen in de rechtspositieregeling. De gemeenteraad kan bijvoorbeeld een lijst opmaken van functies die daarvoor in aanmerking komen. Die lijst is beperkt en doelgericht en mag niet resulteren in een omkering van de algemene regel.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de minister, bedankt voor het uitgebreide antwoord. Zoals ik het begrepen had, diende de competentiescreening om mensen toe te laten tot de selectie. En dat is een verschil. De gelijkheid en de objectiviteit moeten natuurlijk gegarandeerd blijven. Maar de stad Antwerpen heeft het zo vertaald: het diploma als toegangsfilter kan wegvallen, diegenen die geen diploma kunnen voorleggen kunnen passeren via een competentiescreening door een erkend organisme, bijvoorbeeld Jobpunt Vlaanderen, maar ze komen gelijk aan de streep voor wat de selectie betreft.

Eigenlijk is de vraag wie er toegang heeft tot de selectieprocedure. Dan kunnen er twee wegen zijn: hetzij het diploma dat vereist is voor de betrekking van het niveau waarover het gaat, hetzij passeren via de competentiescreening. Als het zo is, worden diegenen met een diploma nadeliger behandeld.

Minister Marino Keulen: Men mag zelfs niet spreken over een diploma. Iedereen mag deelnemen, ook de mensen met een diploma. Maar men mag in zijn profiel-schets niet spreken over een diploma. Iedereen kan aan de functiegerichte competentietest deelnemen. Het is dus niet zo dat er eerst een soort afvallingskoers georganiseerd wordt, waarbij in laatste instantie diegenen met een diploma in concurrentie komen.

Iedereen doet het hele traject, met of zonder diploma, voor de functies die daarvoor duidelijk omschreven zijn. In de vacature wordt geen melding gemaakt van het diploma, wel van bijvoorbeeld de ervaring die men moet hebben. Maar de mensen met een diploma zijn van geen

enkel gedeelte vrijgesteld. Zo wordt voor iedereen de lat gelijk gelegd. Anders komen er procedures voor de Raad van State.

Mevrouw Cathy Berx: Maar het wordt voorgesteld als een extra mogelijkheid voor diegenen zonder diploma, om toch toegang te hebben tot bepaalde functies door het bewijs van competentie via een erkend centrum dat de competenties effectief meet.

Dat is een tweesporenbeleid waarbij men voor bepaalde functies kan zeggen dat men ofwel een diploma moet hebben ofwel een competentiescreening moet doen. Eens dat men daar door is, begint een selectie- en aanwervingsprocedure die voor iedereen hetzelfde is om de meest geschikte persoon voor die welbepaalde functie te vinden. Ik denk dat de stad Antwerpen het sectorale akkoord verkeerd interpreteert.

Minister Marino Keulen: Men test een competentie voor een welbepaalde functie. Men test bijvoorbeeld of men elektriciteit kan leggen, met of zonder diploma. Door het feit dat men een diploma heeft, heeft men nog niet bewezen dat men elektriciteit kan leggen. Het is niet omdat iemand een diploma heeft, dat hij een uitstekende kracht is.

Mevrouw Cathy Berx: Het is op zich merkwaardig, ook in een Europese context, dat men vanuit de overheid vragen stelt over de waarde van diploma's. Een diploma is op zijn minst een vermoeden, geen bewijs, van bekwaamheid. Van iemand die in het Vlaamse onderwijs een diploma van elektriciens verwerft, kan men toch veronderstellen dat hij elektriciteit kan leggen.

Minister Marino Keulen: Zo iemand kan zich in deze situatie voluit bewijzen. Die zit zeker niet in een nadelige positie. Ik geef een voorbeeld. Als mensen twintig jaar bij een aannemer hebben gewerkt, willen zij nog altijd wel werken, maar in een ander kader met bijvoorbeeld regelmatigere werkuren. De aannemer heeft die mensen aangeworven als elektriciens, vaak zonder diploma.

In de private sector is men op dat vlak zeer praktisch gericht. Als men bij de overheid eist dat men bijvoorbeeld minstens een A2-diploma moet hebben, vrees ik dat men die mensen niet kan betalen. Die komen maar nadat ze een tijd in de private sector gefunctioneerd hebben en zoeken dan ander werk in een ander kader. Voor bepaalde functies gaat men alleen nog vanuit die context mensen kunnen vinden.

Ik wil me absoluut niet bezondigen aan anti-intellectualisme. Alleen denk ik dat het soms een mogelijkheid is om ervaring binnen te halen. En dat kan vaak maar door de diplomavereisten wat te versoepelen. Een werfleider uit de private sector heeft vaak een A2-diploma, terwijl een werfleider bij de overheid een A1-diploma moet hebben. Maar die vindt men vaak

niet, omdat ze in de eerste jaren van hun carrière in de private sector veel meer kunnen verdienen.

In dit land wordt men erg afgerekend op wat men heeft gedaan tussen zijn vijftiende en zijn vijfentwintigste levensjaar.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
